

تظاهرات علیه رژیم در تهران

* بیش از ده هزار نفر در تظاهرات اعتراضی خیابان های اطراف ورزشگاه های امجدیه و آزادی شرکت داشتند

* روزنامه جمهوری اسلامی، این تظاهرات را "اغتشاش سیاسی با ماسک ورزشی" نامید

شده اند، برخی گزارشها بر کشته شدن چند تن از تظاهرکنندگان نیز دلالت دارد.
پنج سال قبل، در روز ۱۷ مهر ۱۳۶۳ نیز بهمین شکل لغو یک مسابقه فوتبال، به تظاهرات اعتراضی مردم علیه رژیم و آتش زدن لاستیک اتومبیل انجامیده بود.
تظاهرات روز جمعه این هفته از آن حد از گستردگی برخوردار بود که رژیم نیز مجبور به اعتراف بدان شد. رسانه های حکومتی مزورانه تلاش کردند این تظاهرات را بمشابه سو استفاده هدهای معدود از امکانات و آزادی های موجود محکوم کنند. روزنامه جمهوری اسلامی در صبح روز شنبه ۲۸ بهمن، تظاهرات اعتراضی مردم را تحت عنوان "اغتشاش سیاسی با ماسک ورزشی" مورد حمله قرار داد.
از زمان بروز اولین تظاهراتی که با استفاده از تجمع های ورزشی علیه رژیم انجام گرفت، از تجمعی در صفحه ۲

روز جمعه ۲۷ بهمن خیابان های اطراف میدان ورزشی امجدیه تهران شاهد تظاهرات مردم علیه رژیم بود. تظاهرکنندگان که تعدادشان بیش از ده هزار نفر گزارش شده است، علیه جمهوری اسلامی و سران آن شعار می دادند. مأموران ارگان های سرکوب رژیم بلافاصله به محل اعزام شده و با اقدام به تیراندازی و پرتاب گاز اشک آور به مردم حمله ور شدند. تظاهرکنندگان اقدام به سنگباران مزدوران، ایجاد راهبندان و حمله به اتومبیل های دولتی نمودند، درگیری مردم با نیروهای رژیم ضدمردمی چند ساعت بطول انجامید.
لغو یک مسابقه فوتبال توسط مسئولین امر، بهانه مردم در ابراز خشم و انزجارشان نسبت به رژیم آخوندی حاکم بوده است.
بنابه گزارش خبرگزاری ها جمع کثیری از تظاهرکنندگان دستگیر شده و شماری نیز زخمی

دوشنبه ۳۰ بهمن ۱۳۶۸ برابر با ۱۹ توریه ۱۹۹۰
بمابه ۶۰ ریال سال ششم شماره ۲۹۴

فتوای خمینی و معضل دولت رفسنجانی

با وجود تصویب نخستین برنامه پنجساله دولت رفسنجانی در مجلس و شورای نگهبان، مبارزه بر سر چگونگی پیشبرد سیاست اقتصادی رژیم، همچنان یکی از کانون های داغ کشاکش میان نیروهای درون حاکمیت است. حساسیت و بقرنجی این مساله بیش از هر چیز در آن است که سرنویشت برنامه پنجساله و کیفیت پیشبرد سیاست اقتصادی کابینه رفسنجانی بطور تنگاتنگ با سیاست خارجی جمهوری اسلامی گره خورده است. رفسنجانی می کوشد از طریق بهبود مناسبات با غرب و ایجاد گشایشی در سیاست خارجی رژیم و نیز کسب اعتماد از بازار داخلی، امکانات لازم جهت اجرا و پیشبرد برنامه پنجساله را فراهم سازد. او طی روزهای اخیر به اشکال مختلف خواستار توجه و نهایت دولتهای خارجی نسبت به برنامه ۵ ساله جمهوری اسلامی شده و به سفرا و کارداران "اطمینان" داده است که جمهوری اسلامی قصد تشنج آفرینی و ماجرچوئی در هیچ کشوری ندارد و "زمینه برای همکاری های صمیمانه با ایران آماده است".
تلاش رفسنجانی در همین حال مصروف آنست
بقیه در صفحه ۴

پیام کمیته مرکزی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) به اعضا و هواداران

بمناسبت فرا رسیدن ۱۹ بهمن

در صفحه ۳

پیام تبریک کمیته مرکزی سازمان

به کنگره ملی آفریقا بمناسبت آزادی نلسون ماندلا

در صفحه ۵

در این شماره

* "تنظیم خانواده" از دیدگاه فقها

صفحه ۶

* محکومیت مجدد جمهوری اسلامی توسط کمیسیون حقوق بشر

صفحه ۴

* افغانستان؛ خونریزی تا کی؟

صفحه آخر

* نکاتی از طرح برنامه جدید حزب کمونیست اتحاد شوروی

صفحه آخر

در صفحه ۲

۲۲ بهمن گرمی باد!

۲۲ بهمن

گرامی باد!

یازده سال از انقلاب بهمن گذشت، انقلابی با وسعت توده‌های عظیم، با حماسه آفرینی بی‌شائبه، ایثاری فرورانگیز و هزم استوار مبارزهای تا پای جان در راه آزادی و هلیه سیطره پیداد و سرکوب نظام ستم شاهی.

یازدهمین سالگرد انقلاب بهمن را گرامی می‌داریم. گرامیداشت انقلاب بهمن، گرامیداشت خاطره روزهای بی‌خاستن و به میدان آمدن توده‌ها برآمد قهرمانی و هزم جز مشان در پایان دادن به یک رژیم جبار است. در برابر هزاران رزمنده بیداردلی که در راه آزادی و استقلال میهن و سربلندی مردم جان باختند، سر تعظیم فرود می‌آوریم و به روان پاک شان درود می‌فرستیم.

این واقعیت که پیامد انقلاب بهمن، استقرار حاکمیتی بی‌بدیل در بیدادگری، سرکوب و تحجر بود نباید این خطوط انسانی، حماسی و شورانگیز سیمای انقلاب را مخدوش سازد. ترسیم مسیر آینده نیز طالب آن است که بر "چه بود" انقلاب و کیفیت حرکت مردم همه جانبه نظر انداخته شود. حرکت‌های آینده مردم بی‌گمان بر زمینه خواست‌های نابآورده و سرکوب شده‌شان شکل خواهد گرفت و خواهد بالید. خواست‌های مردم نیز همانی است که خود مردم، طبعا به سبک و سیاق خود و با امتزاج آن با ذهنیت، تجربه، اوام و آگاهی‌شان در انقلاب مرصه داشته‌اند.

اما گرامیداشت انقلاب مستلزم انگشت نعدان بر ضعف‌ها و بر جراحات آن و مهمتر از همه تجهیز برای امروز و فرداست. گذشت یازده سال از انقلاب دیگر این امکان را فراهم آورده است که بر چند درس بدیهمی و حیاتی آن تاکید کنیم.

انقلاب بساط استمگری و دیکتاتوری شاه را برچید، اما نتوانست مانع بساط گستری دیکتاتوری خونین تری گردد. تحقق حکومت آخوندها بی‌زمینه‌های مناسب هینی و ذهنی میسر نبود. در این میان، صرفنظر از شرایط تاریخی و اقتصادی - اجتماعی جامعه ما و نیز مساعدت باورهای مذهبی مردم در قدرت گرفتن خمینی، پراکندگی نیروهای انقلابی، دمکراتیک و ترقیخواه، زمینه ساز دیگری برای این قدرت گیری شد. قدرت امروز جمهوری اسلامی نیز به میزان زیادی "مروون" همین پراکندگی تداوم یافته در صفوف این نیروهاست. گرامیداشت انقلاب بی‌کاوش مجدانه این نیروها برای شناخت اثری که پراکندگی‌شان در جریان انقلاب داشته و کیفیت همل‌شان در تشدید آن و بی‌اقدام هملی برای رفع این پراکندگی کم‌بها خواهد بود.

فقدان برنامه روشن برای مواجهه با بفرنجی‌های انقلاب، امر جلب توده‌ها به برنامه اکثراتیو مترقی را در برابر برنامه "لامهوتی" جمهوری اسلامی با دشوری‌ها و موانع سنگین

کردن دموکراسی و قربانی شدن دستاوردهای گرانقدر انقلاب در پای مقتضیات استقرار رژیم آزادی ستیز، زمینه ساز ضربات مهلک بر انقلاب شد. گرامی داشت انقلاب بدون مبارزه جانانه برای نابودی استبداد آخوندی و استقرار دموکراسی، بدون مبارزه یکپارچه همه نیروهای طالب آزادی و آبادی میهن و سربلندی و بهروزی مردم، گرامی داشتی بایسته نخواهد بود. گرامی بداریم این خیزش شکوهمند و خجسته را، بازو در بازوی هم، با هزمی استوار در مبارزه برای احیاء دموکراسی؛ این آرمان سترگ انقلاب بهمن.

مواجه می‌کرد. امروز، در پرتو تجربه گرانبار انقلاب بهمن و تحولات جهان، ارائه تصویری روشن از حکومت جانشین و رسم و روش بایسته آن، میسر و ضروری است. و مهمتر آنکه، دموکراسی نه تنها خواست توده‌ها در انقلاب بهمن بود - که در نخستین تجلی‌اش با شعار رسای "زندانی سیاسی آزاد باید گردد" در طلیحه باروری انقلاب، بر زبان بیداد ستیزان جاری شد - بلکه خواست نابآورده و دیر سال مردم بوده و اینک میرم تر از هر زمان، مطرح و باقی است.

میدان یابی اولیه جمهوری برای لگدکوب

آزادی فعالیت احزاب سیاسی و آزادی انتخابات نخستین شرط دموکراسی است

تظاهرات علیه رژیم در تهران

بقیه از صفحه اول

سواستفاده سیاسی" نام این تیم‌ها را نیز تعبیر دهد.

مردم، هر زمان که امکان بیابند و هرآن‌جا که گردهم آیند و محملی برای بیان احساسات و مطالبات خود بیابند، نغرتشان را از رژیم آخوندی حاکم ابراز می‌کنند. تظاهرات روز جمعه امجدیه و ورزشگاه آزادی و بازتاب سریع و گسترده‌ای که این تظاهرات در رسانه‌های کشورهای مختلف یافت، تلاش رژیم را در لاپوشانی و تحریف آن نقش بر آب کرد.

اهلام انزجار مردم از حکومت در تظاهرات اعتراضی روز جمعه تهران تجلی آشکار دیگری از خشم و ناراضی مردم نسبت به رژیم سرکوبگر و ضد مردمی جمهوری اسلامی است.

مسئولین جمهوری اسلامی تلاش بسیار کردند تا حدامکان یا از اجتماع مردم در ورزشگاه‌ها جلوگیری کنند و یا امکان بروز خشم و کینه‌نمخته مردم را تخفیف دهند. جمهوری اسلامی از همان زمان، یعنی پس از وقوع اولین تظاهرات در امجدیه، در هراس از تکرار آن تا مدت‌ها برگزاری مسابقات فوتبال را فو کرد.

تظاهرات اعتراضی تماشاگران فوتبال علیه رژیم از سابقه‌ای طولانی و اشکالی متنوع برخوردار بوده است. فریادها و شعارهای "آزادی" و "استقلال" تماشاگران فوتبال که ظاهرا تیم‌های مربوطه را تشویق می‌کردند اما در واقع آزادی را فریاد می‌زدند، رژیم را واداشت تا بزم خود برای "جلوگیری از

پیام کمیته مرکزی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) به اعضا و هواداران بمناسبت فرارسیدن ۱۹ بهمن

رفقای عزیز!

فرارسیدن نوزدهمین ۱۹ بهمن، سالروز حماسه سیاهکل و روز بنیان‌گذاری نهضت فدائیان خلق ایران را صمیمانه به شما تبریک گفته امروز داریم که این رزم‌فداکارانه در راه سعادت و بهروزی مردم ایران هر زمان به آرمان‌های والای انسانی خود نزدیک و نزدیک‌تر گردد.

فدائیان خلق چون سایر نیروهای دمکراتیک کشور، امروز زیر سخت‌ترین شرایط سرکوب و خفقان مبارزه می‌کنند. در برابر رژیم دهنش ولایت فقیه که چنان جنایت هولناکی چون قتل‌عام زندانیان سیاسی را مرتکب شده است، ایستادگی و تداوم مبارزه برای دمکراسی، آگاهی و فداکاری و شجاعت و از خودگذشتگی بسیار طلب می‌کند. رفقای که پرچم مبارزه را در این شرایط دشوار در صحنه اصلی نبرد پر دوش می‌کشند، پاسداران نام افتخار آفرین فدائی خلق در میان مردم‌اند. ناهی که بنیانگذاران بزرگ سازمان ما و همه رفتگان بیشمارمان، همه‌جان و همه هستی خویش را به راه تحقق آرمان‌های والایش نهاده‌اند.

اما دشواری شرایط هرگز قادر نگردد دیده‌است که شعله رزم فدائیان را خاموش و تاثیر آن را از متن جامعه محو و خنثی سازد. در شرایط دشوار نیز مبارزه ما نقش و ثمر معین خود را در چشم هم‌میمنان و جهانیان آشکار می‌سازد.

در سالی که گذشت هلیزیم تمامی دسیسه‌های رژیم، رفقای ما در انشای جنایات رژیم و موارد نقض حقوق بشر، در جنبش دانشجویی کشور، در اشاعه افکار و نظریات و در فرهنگ و هنر ترقی خواه در جامعه از طریق مطبوعات و دیگر رسانه‌ها و نیز با کار توضیحی در میان مردم، در مبارزه کارگران برای گنجاندن خواست‌هاشان در قانون کار و تأمین مطالبات اقتصادی و در کمک به خانواده‌های شهدا و زندانیان سیاسی کشور به طرق مختلف نقش و تاثیر عمل خود را در سطح جامعه بر جای نهاده‌اند.

رفقای عزیز!

می‌توان و باید تحقق همه خواست‌ها را به سرنگونی رژیم و فراهم شدن شرایط آن موقوف نکرد. می‌توان و باید خواست‌ها و مطالبات عملی و مشخص را در هر مورد به میان کشید و در راه تحقق آنها پیروزمندان نیرو به میدان کشید. طرح شعارهای تاکتیکی در عرصه‌های مختلف و بسیج نیرو برای تحقق آنها یگانه راه عملی و منطقی برای دستیابی به هدف جنبش دمکراتیک کشور، یعنی استقرار دمکراسی به جای رژیم ولایت فقیه است.

با اطمینان باید گفت وضع میمن ما ایران به هیچ وجه اینگونه نخواهد ماند. پتانسیل اعتراضی و سطح آگاهی اجتماعی در جامعه ما، حدت تضادها در رژیم حاکم و به‌ویژه روند تحول اوضاع در عرصه بین‌المللی که در هموم کشورها در جهت اضمحلال هر گونه استبداد و تقویت دمکراسی است، قطعاً و مسلماً رژیم پوسیده ولایت فقیه را بی‌آینده و منقرض و دمکراسی را

جایگزین آن خواهد کرد. کمترین تردیدی نباید داشت که در میمن ما ایران نیز رژیم استبداد دیرتر یا زودتر جای خود را به رژیم مبتنی بر اراده مردم، انتخابات آزاد، آزادی احزاب سیاسی، تفکیک کامل قوا، مبتنی بر جدایی دین از دولت خواهد داد. چنین است آینده محتوم میمن ما. چنین است راز بی‌آینده بودن رژیم استبدادی حاکم بر میمن ما.

رفقای عزیز!

نوزدهمین سال حیات سازمان ما تنها با دشواری‌هایی همراه نبود که استبداد حاکم بر ما حاکم کرده است. در این سال بود که بحران در مناسبات تشکیلاتی و در دستگاه رهبری سازمان به اوج رسید. بحرانی که نه تنها سطح فعالیت و حضور سازمان در عرصه اصلی نبرد علیه استبداد حاکم را تحت تاثیر گرفت، بلکه حیات و موجودیت سازمان را نیز در معرض جدی‌ترین مخاطرات قرار می‌داد. وظایفی بس سنگین و بسیار حساس در برابر دستگاه رهبری سازمان و همه نیروهای آن قرار داشت که قبل از همه احساس مسئولیت نسبت به سرنوشت سازمان و تدبیر بسیار برای جستجوی راه‌های حل و فصل مسایل بفرنج تشکیلاتی را از آنها طلب میکرد.

یگانه شیوه منطقی و مسئولانه که همه وحدت و موجودیت سازمان و هم نیازهای نوسازی آن را تأمین کند، جستجوی راه‌های دمکراتیک و مبتنی بر توافق برای حل و فصل مسایل و مشکلات درون سازمانی است. اینکه در کمیته مرکزی سازمان و در میان بخش‌های از کادرهای آن از راه حل‌های دمکراتیک و مبتنی بر توافق استقبال می‌شود، در شرایطی که ما در آن قرار گرفته‌ایم، خود یک موفقیت بزرگ است. موفقیت واقعی در وضع بحرانی کنونی این است که چنین راه‌هایی نه فقط در حرف، بلکه در عمل به کار گرفته می‌شوند.

در آستانه بیستمین سال حیات سازمان با اطمینان باید گفت که امروز دیگر خطر بروز انشعاب بزرگ در سازمان همده نیست و این خود همده‌ترین تحول مثبت در سازمان ما است. سازمان ما می‌تواند حفظ شود و یک پارچه بماند. اراده اکثریت مطلق نیروهای سازمان ضامن این امر است.

رفقای عزیز!

جدا از مسایل تشکیلاتی و خطر تفرقه و جدا از سلطه سنگین سرکوب رژیم، احساس و اندیشه‌های سنگین قلب و روح فدائیان خلق ایران را در سیطره خود گرفته‌است. سرچشمه اصلی دشواری‌ها و بفرنجی‌ها اکنون جای دیگری است. امروز در میمن ما ذهن هر رفیق فدایی و هموم نیروهای چپ را، همچون هر عنصر چپ در هر جای دنیا، انبوهی از سئوالات و ابهامات سنگین درباره گذشته و حال و آینده نهضتی فراگرفته که خود را جزیی از آن تلقی می‌کند، همیق‌ترین و طوفانی‌ترین تحولات در اتحاد شوروی و در کشورهای اروپای شرقی و انشای

حقایق بسیار از گذشته و حال آنچه که تحت عنوان "سوسیالیسم واقعا موجود" شناخته شده بود، بحران فکری در جنبش چپ و در سازمان ما را دامن زده‌است.

رفقا!

هزاران رفیق فدایی که از قریب دو دهه پیش تا امروز خود را وقف تحقق شریف‌ترین ایده‌آلها در میمن خویش ساخته‌اند، امروز خود را در برابر انبوهی از سئوالات یافته‌اند: ما به کجا می‌رویم؟ آینده از آن کیست؟ آیا این درست است که دوران ما دوران گذار از سرمایه‌داری به سوسیالیسم است؟ آیا سوسیالیسمی که ما می‌خواهیم همان نظامی است که در شوروی و دیگر کشورهای مشابه ساخته شده؟ "سوسیالیسم واقعی" کدام است؟

امروزه این سئوالات و ده‌ها سئوال بنیادی دیگر تمام اندیشه و احساس و نیروهای جنبش ما را فرا گرفته‌است.

امروز جنبش ما و تمام نهضت چپ اگر بخواهد به مثابه یک جنبش جدی همچنان باقی خواهد ماند. لزوماً جواب‌های شایسته خود را به این سئوالات ارائه دهد. بقی ظفرمند جنبش ما درگرو این پاسخ‌یابی‌ها است.

اگر امروز چهره نوینی از سوسیالیسم، چهره‌ای با خصلت انسانی و همیقا دمکراتیک در ذهن تک‌تک ما فعالین جنبش چپ به روشنی درک و تصویر نشود، آنگاه شک نباید داشت که فدائیان خلق ایران و مجموعه نهضت چپ نه‌زیر ضربات رژیم و نه به دلیل تنش‌های درون تشکیلاتی، بلکه از پی ناتوانی باز یافت و شناخت امروزین از هویت و رسالت خود مقهور آشفتگی و نابسامانی فکری و تشمت و تفرقه سیاسی و سازمانی خواهند گردید و این همده‌ترین خطری است که امروز مجموعه جنبش ما را تهدید می‌کند. در این رابطه است که باید تأکید کرد که دستیابی به برداشت امروزین از هویت و رسالت نیروی چپ در ایران اکنون همده‌ترین وظیفه است. تمامی امکانات و تریبون‌های سازمان، تا هر کجا که ضرور باشد باید به شیوه‌ای کاملاً دمکراتیک در اختیار صاحب نظرانی قرار گیرد که توان معنوی خود را وقف همین مهم ساخته‌اند.

در آغاز بیستمین سال میلاد نهضت فدائیان رزم و اراده‌ای شجاع، نظم‌پذیر، متکی به نفس و جمعی نه تنها می‌تواند و باید این سنگر بزرگ نیروی زحمت را حفظ کند، بلکه یقیناً قادر خواهد شد در نوسازی مجموعه نیروی چپ و در راه وحدت سیاسی و سازمانی آن نقشی موثر بر همده گیرد.

باشد که جرعه‌های پیشرفت و طلیعه‌های امید در قلب و روح یاران ما در بیستمین سال این رزم زندگی‌ساز، شعله‌های پیروزی‌های بزرگ و شکوفه‌های امیدهای نورابه همراه آورد.

با گرم‌ترین دروهای رفیقانه

کمیته مرکزی

سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت)

بهمن ماه ۱۳۶۸

محکومیت مجدد جمهوری اسلامی توسط کمیسیون حقوق بشر

مسلمانان جان بدر برد، مطبوعات جهان، سخنان کروبی را بخاطر تعارض آشکارش با هنجارها و موازین متعارف بین المللی با شگفتی و انزجار، بازتاب دادند.

بالاخره علیرقم همه تدابیر امنیتی توسط یک مسلمان معتقد به اجرا در خواهد آمد. رئیس مجلس رژیم افزوده است که رشدی نخواهد توانست از انتقام

نامعلومی از مسیحیان ایران نیز سخن رفته است. کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل همچنین بار دیگر تهدید رشدی به مرگ و صدور حکم اعدام برای نویسنده کتاب آیه‌های شیطانی را محکوم کرد. در روزهای اخیر مقامات مختلف رژیم باردیگر بر جار و جنجال پیرامون قضیه رشدی و تکرار فتوای تروریستی امام معبور افزوده‌اند. مهدی کروبی رئیس مجلس آخوندی طی نطقی در مجلس اعلام کرد که 'حکم اعدام رشدی به قوت خود باقی است و

کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل بار دیگر رژیم جمهوری اسلامی را به خاطر نقض حقوق بشر محکوم کرد. در گزارش ویژه این کمیسیون در مورد آزادی مذهب، دولت‌های ایران، اسرائیل و آلبانی بشدت محکوم شده‌اند. در گزارش روز ۱۴ فوریه آنجلو ریبیرو گزارشگر ویژه کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل به کمیسیون مزبور در مورد ادامه اعمال فشار بر بهائیان ایران توسط مقامات جمهوری اسلامی تاکید شده است. در همین گزارش از اعدام تعداد

دشمنان اسلام، محکوم نمود. اما موضع گیری خامنه‌ای در سخنرانی مراسم دهه فجر مبنی بر مشروئیت فقهی و موضوعیت اجرائی فتوای خمینی، که به انگیزه تحکیم موقعیت خود به مثابه جانشین مذهبی - سیاسی خمینی و جلب حمایت نیروهای تندروی حزب الهی صورت داده - نیز، معضل سیاست خارجی رفسنجانی را دامن میزند. و بطور قطع، تاکید خامنه‌ای بر تداوم این عملکرد، بیش از پیش راه را برای اجرای بسیاری از طرح‌های پیش بینی شده در برنامه ۵ ساله دولت رفسنجانی، می‌بندد.

بویژه در سالگرد صدور این فتوی، هر صه را برای این 'تعبیر' از خط خمینی تنگ کرد. صدور این فتوی و فراتر از آن، پافشاری اکید بر اجرای آن، آنهم یکسال پس از عبورش، مانعی جدی در راه سیاست خارجی رفسنجانی بوده و دست او را رسماً و عملاً در پوست گردو گذاشته است.

موضع گیری رفسنجانی در برابر موج سنگین تبلیغاتی رقبای حزب الهی اش، در رابطه با فتوای خمینی، بیانگر تلاش او برای مهار این موج تعرضی است. ولایتی، وزیر امور خارجه کابینه رفسنجانی، در پیام به دبیرکل سازمان اسلامی و وزیرای خارجه کشورهای اسلامی، بمناسبت سالگرد صدور فتوای خمینی، تنها به انتقادی کلی از 'استکبار جهانی' اکتفا کرد و بیش از آن، از 'تشدید جنگ سرد بین اسلام و غرب' شکوه نمود. و رفسنجانی، در خطبه نماز جمعه این هفته، با گفتن این نکته که 'حکم امام در این مورد، نظریه کارشناسی است و نیاز به اینهمه هیاهو که از سوی دشمنان اسلام براه افتاده ندارد'، اولاً - صرفاً جنبه کارشناسی و تخصصی این فتوی، یعنی مشروئیت فقهی آنرا متذکر شد و ثانیاً - براه انداختن هیاهوی تبلیغاتی بر سر آنرا به مثابه توطئه

فتوای خمینی و معضل دولت رفسنجانی

بقیه از صفحه اول

شده است که 'دولت باید در برنامه ریزی‌های اقتصادی، فرهنگی و سیاست داخلی و خارجی، تحت نظارت مجلس' عمل نماید.

'بیانیه' صادره از جانب دارودسته آخوند محتمشی همچنین رسالت جهانشمول انقلاب اسلامی و ضرورت صدور آنرا یادآور شده و نیروهای درون حکومت را به خطر شیوع اسلام آمریکائی در ارکان عالییه حاکمیت و لزوم مبارزه با آن توجه داده است. و بالاخره، این بیانیه که سمت اصلی هشدارهای آن متوجه سیاست خارجی رفسنجانی است، با قوت و قاطعیت تمام از موضوعیت اجرای فتوای قبل سلمان رشدی دفاع کرده و به این ترتیب آسیب پذیرترین حلقه سیاست خارجی رفسنجانی را آماج حمله قرار داده است.

واقعیت آنست که رفسنجانی از بدو صدور فتوای قتل سلمان رشدی توسط خمینی، تمام تلاش خود را کرد تا این حکم را به مثابه حکمی مذهبی - نه دولتی - بازتاب دهد، اما تصریحات خمینی در زمان حیات خود و تبلیغات نیروهای تندروی حزب الهی پس از مرگ او،

مغری ظاهرالصلاح، برای خروج از بن بست که، 'پایبندی بی‌خدشه به خط امام' ایجاد کرده، بجوید. و این همان چیزی است که این روزها، از جانب نیروهای تندروی حزب الهی، بعنوان خطر تجدید نظر طلبی در مواضع امام، مورد نگرانی قرار میگیرد. 'تجدید نظری' که بیش از همه در هر صه سیاست خارجی و سیاست اقتصادی کابینه رفسنجانی، امکان بروز یافته و در هشدارهای اخیر رقبای حزب الهی رفسنجانی با این تاکید که امروز 'امام زدانی، بزرگترین آفت نظام است' شدیداً تنقیح شده است.

'مجمع روحانیت مبارز تهران' طی یک بیانیه ۸ ماده‌ای، با تاکید بر اینکه 'طرح شعار رفاه پس از جنگ، توطئه‌ای برای نابودی انقلاب اسلامی است'، نسبت به انتظاراتی که سیاست اقتصادی دولت رفسنجانی ایجاد کرده و می‌کند، هشدار داده است. در این بیانیه همچنین، خدشه ناپذیری و اجرای بی‌چون و چرای شعار نه شرقی، نه غربی، مورد تاکید قرار گرفته و بار دیگر تصریح

ما طرفدار برقراری روابط دیپلماتیک هادی و همکاری‌های برابر حقوق با تمام کشورها هستیم

پیام تبریک کمیته مرکزی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) به کنگره ملی آفریقا بمناسبت آزادی نلسون ماندلا

سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) آزادی نلسون ماندلا قهرمان شریف مبارزه با نژادپرستی را به شما، به مردم آفریقای جنوبی، و سراسر آفریقای سیاه به همه مردم صلح دوست و آزاده جهان باسرو و امید شادباش می گوید.

سرانجام مبارزه قهرمانانه مردم آفریقای جنوبی، همه مردم و نیروهای ضد نژادپرستی در سراسر جهان، درهای زندان رژیم آفریقای جنوبی را درهم شکست و فرزند قهرمان آفریقا را در آغوش مردم جای داد. پیروزی این مقاومت و پایداری قهرمانانه، برای همه کسانی که علیه تبعیض، نابرابری و استبداد و برای بهروزی مردم در پیکارند در پیچه امیدوار کننده ایست، آزادی نلسون ماندلا و آزادی فعالیت قانونی کنگره ملی آفریقا و دیگر سازمان ها و احزاب سیاسی در آفریقای جنوبی بشارت بزرگ پایان رژیم های خودکامه و بسط روندهای دموکراتیک در جهان است. این نشانه آنست که رژیم های ضد دموکراتیک را دیگر توان مقابله نیست و مقاومت آنان همه جا دیر یازود در هم می شکنند و تسلیم اراده خلق های خود می شوند.

تشنجات ملی در تاجیکستان

انتقال ارمنیان را بهانه کرده اند تا مردم را بشورانند. میخائیل گارباچف گفت شعله های دشمنی ملی از باکو به دوشنبه منتقل شده و به همراه آن کارزار تعصب آلود مبتنی بر خصوصیت ملی تداوم یافته است. گارباچف از شورای عالی اتحاد شوروی خواستار تصویب قوانین قاطع تری برای مقابله با گرایش های افراطی ناسیونالیستی گردید.

تشنجات ملی در اتحاد شوروی بار دیگر، این بار در تاجیکستان، دهما قربانی گرفت. دلیل بی واسطه ناآرامیها، شایعات مبنی بر گسیل پناهندگان ارمنی به این منطقه بوده است. مقامات شوروی این شایعات را رد کرده و گفته اند که تنها تعداد اندکی از ارمنیان نزد خانواده های خود به تاجیکستان رفته اند. مطبوعات شوروی نیروهای ناسیونالیست افراطی تاجیکی را متهم کردند که مسئله

آزادی ماندلا؛ نوید بخش چرخش تاریخی در آفریقای جنوبی

و سیاهپوستان تاکید کرد. ماندلا گفت نگرانیهای سفیدپوستان پیرامون حقوق و جایگاه خود در آفریقای جنوبی آینده، باید درک شوند و مورد بحث قرار گیرند. از هنگام آزادی ماندلا میلیون ها مردم آفریقای جنوبی در خیابان ها به جنبش و پایکوبی پرداخته اند. با وجودی که تظاهرات مردم اشکال مسالمت آمیز داشت، پلیس به بهانه فیرقانونی بودن این تظاهرات به مقابله تفری با مردم پرداخت که در نتیجه آن دهها نفر بر اثر شلیک گلوله از پای درآمدند. این وقایع نشان می دهد که هلیرشم عقب نشینی های چشمگیر رژیم حاکم بر آفریقای جنوبی در برابر مردم، هنوز موانع مهمی در راه از بین بردن سیستم سرکوب و نژادپرستی پابرجاست. به همین خاطر، نلسون ماندلا بر تداوم مبارزه و حفظ فشار بین المللی بر رژیم پروتوریا تا حصول پیروزی کامل تاکید کرده است.

مطلبوهائی پس از آزادی خود گفت هنوز در آفریقای جنوبی یک تغییر بنیادی صورت نگرفته است. فقط هنگامی که وضعیت فوق العاده لغو و آزادی زندانیان سیاسی تامین شود می توان از عادی شدن اوضاع صحبت کرد. وی افزود تا زمانی که قانون آپارتاید لغو نشود کنگره ملی آفریقا با همه شیوه های ممکن، از جمله مبارزه مسلحانه، نبرد خود را علیه سیستم موجود ادامه خواهد داد. ماندلا یک روز پس از آزادی خود در برابر ۱۲۰۰۰۰ نفر مردمی که در استادیوم ورزشی ژوهانسبورگ گرد آمده بودند گفت باید مبارزه علیه آپارتاید را در تمام جبهه ها تشدید کرد. به مخالفین صلح و آزادی نباید امکان داده شود مارا به جهنم تاریک آپارتاید بازگرداندند. فقط واکنش های توده ای با نظم و ترتیب مارا به هدف می رسانند. او در سخنرانی خود بار دیگر بر ضرورت آشتی میان سفیدپوستان

نلسون ماندلا، رهبر سمبولیک کنگره ملی آفریقا، مشهورترین زندانی سیاسی جهان، پس از حدود ۲۸ سال از زندان آزاد شد. گشایش دروازه زندان بروی نلسون ماندلا، نوید بخش گشایش یک فصل تاریخی نوین بروی خلق آفریقای جنوبی است. آزادی ماندلا نمادی است از بن بست سیاست زور، ترور و ستم نژادی و نیز چاره ناپذیری راه حل سیاسی. راه حلی که می تواند و باید نوید یک زندگی نوین بر گور آپارتاید را بدهد. ماندلا در ۱۸ ژوئیه ۱۹۱۸ در خانواده یک رهبر قبیله، در اومتانا دنیا آمد. سال ۱۹۴۲ تحصیلات خود را در رشته حقوق به پایان برد. سال ۱۹۴۴ به کنگره ملی آفریقا پیوست و مانند والتر سبیسولو و الیورتامبو، رهبر کنونی کنگره ملی آفریقا، به یکی از شخصیت های برجسته بدل شد. او به اتفاق الیورتامبو اولین دفتر وکالت سیاهپوستان را در شهر ژوهانسبورگ تاسیس کرد و در سال ۱۹۵۳ همراه تامبو یک کارزار مقاومت سراسری را علیه قوانین آپارتاید به پیش برد و در همان سال وی در اولین کنفرانس

به نیابت رهبری کنگره ملی آفریقا برگزیده شد و برای اولین بار بازداشت و به ۹ ماه زندان محکوم گردید. ماندلا در سال ۱۹۶۳، پس از فیرقانونی شدن کنگره ملی آفریقا دوباره بازداشت شد و به همراه ۷ نفر از رهبران این سازمان به حبس ابد محکوم گردید. وی که به عنوان متهم ردیف اول محاکمه می شد در تعلق ۴ ساعته خود سیستم آپارتاید را به محاکمه کشید. ماندلا با این جملات تعلق خود را پایان داد: "من زندگی و مبارزه خود را وقف خلق آفریقا کرده ام. من علیه فرادستی سفیدپوستان و نیز علیه فرادستی سیاهپوستان مبارزه کردم. من همواره آرمان یک جامعه دموکراتیک و آزاد را تعقیب کردم. جامعه ای که در آن همه انسان ها صلح جویانه و با امکانات برابر همزیستی کنند. من برای این آرمانها زندگی و مبارزه می کنم. اما اگر لازم شود، آماده ام برای همین آرمان ها بمیرم." ماندلا پس از نزدیک به ۲۸ سال زندان به سمبول مقاومت ضد آپارتاید تبدیل شده است.

”تنظیم خانواده“ از دیدگاه فقها

خطر را در نزد حکومتیان به صدا درآورد و آخوندها را به تخکر و چاره جویی واداشت.

فقها طبق معمول برای رفع این خطر نیز مجبور به عقب نشینی شدند و برخلاف تفکرات عقب مانده و قرون وسطی خویش تن به ”اجبار زمانه“ یعنی الزام به کنترل افزایش جمعیت دادند. اما این عقب نشینی به سادگی میسر نبود و می بایست توجیه شرعی می شد. این امر صورت گرفت تا جائیکه رسماً اعلام شد:

”در صدر اسلام هم چنین بوده است!“

در این رابطه سخنان آخوند صانعی در سمینار کنترل موالید اصفهان جالب توجه است. وی می گوید ”هیچ طلبه ای نمی تواند بگوید پیشگیری حرام است، هیچ مسجدی نمی تواند بگوید پیشگیری حرام است. فوئش این که بگویند زیاد بچه دار شدن خوبست، البته به نظر من با این مشکلاتی که ما داریم زیاد بچه دار شدن هیچ خوبی ندارد...“

بچه ای که بدنیا می آید کلی مسئولیت متوجه دولت می کند. ... نگوئید خانه

مال خودم است و سنگینی اش بر روی زمین، سنگینی آن بر دوش دولت است، بر دوش آموزش و پرورش است و دانشگاه و پزشک و قوه قضائیه و سپاه و کمیته است.“

البته اینکه در جمهوری اسلامی وزرات بهداشت، آموزش و پرورش در مقابل کودکان احساس

رشد جمعیت و مسئله کنترل آن یکی از مباحث مهم جامعه بعد از برقراری سیطره حکومت اسلامی در میهنمان بوده است. جامعه متمدن بشری در دهها سال پیش به این موضوع بذل توجه کرده و بسته به شرایط هر کشور و جامعه ای تدابیری را اتخاذ کرده است.

آخوندها در سالهای اول حکومت خود با استاد به احکام اسلام، تنظیم خانواده بویژه محدود کردن تعداد فرزندان را کاری خلاف شرع اعلام کرده و حتی دوایر تنظیم خانواده را در سیستم بهداشتی کشور حذف کردند. روشهای پزشکی جهت جلوگیری از بارداری و همچنین سقط جنین ممنوع اعلام شد و پزشکان حتی در موارد ضرور که بارداری جان مادر را تهدید می کرد، برای جلوگیری از بارداری و یا سقط جنین با مشکلات زیادی مواجه شدند و حتی هدهای نیز به جرم ارتکاب به این ”کار خلاف شرع“ زندانی و مجازات گردیدند.

ممنوعیت جلوگیری از ازدیاد زاد و ولد، در کنار آن تبلیغ و ترویج تعدد زوجات و همچنین تلاش در محدود ساختن موقعیت اجتماعی زن و راندن او به کنج خانه و معرفی اش به عنوان وسیله ای برای تولید و تربیت بچه نمی توانست در رشد ناهنجار جمعیت کشور بی تاثیر بماند.

از دیاد انفجار آمیز جمعیت به این شکل در جامعه ای که دچار بصرانه های متعدد و فلاکت بار اجتماعی و اقتصادی است رنگ های

نکاتی از طرح برنامه جدید...
بقیه از صفحه آخر

بوروکراسی مطابقت دارد... روند دمکراتیزه کردن جامعه ما، با ایجاد سازمان های جدید اجتماعی - سیاسی همراه است. روند تکامل جامعه، امکان تشکیل احزاب را منتفی نمی کند. قواعد تشکیل احزاب توسط یک قانون تعیین می شود و در قانون اساسی ا ب ج، ش، س. نیز بازتاب می یابد... تشکیل و فعالیت سازمان ها و جنبش هایی که منادی قهر و دشمنی میان ملت ها و دنیا لورو اهداف افراطی و ضد قانون اساسی باشند، باید طبق قانون ممنوع شود... حزب کمونیست شوروی، خواهان انحصار نیست و آماده مذاکره سیاسی و همکاری با هر کسی است که از نوسازی جامعه سوسیالیستی، جانبداری کند.“

مسئولیت کنند دروغ آخوندیست، اما سه مورد آخری یعنی قوه قضائیه و سپاه و کمیته از آنجائیکه مسئولیت سرکوب و دستگیری و شکنجه فرزندان مردم را دارند، در این مورد شاید حق با صانعی باشد.

وی در ادامه سخنانش می گوید ”پیشگیری قطعاً حرام نیست مگره هم نیست جایز است و هیچ اشکالی ندارد. قطعاً می گویند ترک افضل است. ما خیلی از این افضل ها را ترک کرده ایم. و این هم یکی دیگر... الان دولت دارد برای پیشگیری وسایل وارد می کند که برای خودش ششصد تومان تمام شد ولی به مردم صد تومان می فروشد. سیاست فعلی دولت این است که الان پیشگیری باید انجام گیرد. ما هم پزشک زن نداریم کم داریم و در حال حاضر مانعی ندارد که پزشک مرد با حداقل نگاه و حداقل لمس کارهای مربوط به پیشگیری را انجام دهد.“

در مورد سقط جنین که تا حال از نظر اسلام قتل همد محسوب می شد، صانعی می گوید ”حرمت آن (سقط جنین) به قدر قتل نفس نیست. چون آدمکشی دیده اش هزار مثقال طلاست. اما از بین بردن نطفه در رحم ظاهراً قبل از چهل ماهگی حداکثر دیده اش صد دینار است. چهل روز اول بیست دینار، چهل روز دوم چهل دینار...“

صانعی در بخش دیگر سخنان خود به مقوله ”تنظیم نسل“

پرداخته ضمن دفاع از ”تنظیم کردن فرزندان“ و الزام ایجاد فاصله بین آنها بهتر می داند که زن نباید در سنین بالا حامله شود و مرد نیز نباید در این سن به فکر بچه بیفتد. اما استدلال وی در این باب جالب و واقعا آخوندیست. وی می گوید: ”اجازه بدهید در این مورد قصه ای برایتان عرض کنم. دو نفر بودند که سر یک بچه دهوا می کردند. هر کدام ادعا می کرد که بچه مال اوست. پس از دهوا داد و قال قرار شد پیش قاضی بروند و آمدند پیش حضرت هلی. هر دو بینشان به اندازه هم بود و به یک اندازه هم بود و به یک اندازه دلیل داشتند! هر دو اگر لازم بود تقسیم هم می خوردند. ببینید حضرت در اینجا چه جور قضاوتی کرد: به بچه که نشسته بود، گفت بلند شو. بچه دستش را گذاشت زمین و بلند شد. حضرت فرمود که بچه مال فردی است که سنش بیشتر است و دلیلش هم این بود که بچه در سن بالا به دنیا آمده و ضعف پدر در بچه اثر گذاشته است!“

و اما جانداختن و توجیه مشروعهت کنترل موالید مانند سایر مواد چنان سهل و آسان نیست و در بین فقها و حکومتیان این مسئله با مقاومت و مخالفت روبرو می شود از همین روست که صانعی در پایان سخنانش جانب احتیاط را رعایت می کند و می گوید: ”اجازه بدهید به این پرسشها جواب ندهم همین مقدار هم که صحبت کردم خیلی مسئولیت پیدا کردم پیش خدا، اولیا، حوزه های علمیه و شما مردم.“

کرد...
ایجاد یک اقتصاد بازار توانا، مستلزم تشکیل بازار کالاهای مصرفی، سرمایه، بیمه ها، سرمایه گذاری ها، ارز و نیز پژوهش و تولید و نیز رفوم سریع نظام مالی، پولی و اعتباری است.“

حقوق جمهوری ما
”اصل حق تعیین سرنوشت خلق ها در اتحاد شوروی نوسازی شده، به معنای آزادی ملت ها در انتخاب اشکال زندگی، نهادها و نهادهای دولتی خود است. آرمان ما، نه یکسان سازی، که وحدت در تنوع است. حزب، بر پیروزی خود از اصل لنینی حق تعیین سرنوشت ملت، از جمله حق جدایی، تاکید می کند و خواهان تصویب قانونی برای مکانیزم اعمال این حق است.“

نظر است که مالکیت فردی که در نتیجه کار ایجاد شده است، از جمله مالکیت بر ابزار تولید، با مقتضیات مرحله جدید رشد اقتصادی کشور منافاتی ندارد...
تولید مدرن، بدون مدیریت مرکزی و برنامه ریزی شده ناممکن است. این اصل سوسیالیستی بنیادین مدیریت اقتصادی، از جانب بسیاری از کشورها پذیرفته شده است. اما این امر اهمیت تعیین کننده دارد که ابعاد دقیق و ابزار اعمال چنین مدیریتی، معین گردد. برخلاف گذشته که برنامه می کشید کل روند تولید و توزیع را در برگیرد، اکنون روندی ضروری است که با کمک آن، مدیریت برنامه ریزی شده و مرکزی از طریق قیمت ها، مالیات، بهره، اعتبارات و غیره امکان پذیر

اصلاحات اقتصادی

”ح. ک. ا. ش. بر این عقیده است که حل مسائل اجتماعی - اقتصادی حال و آینده، با اصلاحات رادیکال اقتصادی پیوند ناگسستنی دارد. این اصلاحات، باید نظام فرماندهی و توزیع را که مشخصات آن انحصارگرایی، فقدان ابتکار، اسراف، سوء مدیریت و بی توجهی به منافع مصرف کنندگان است، از میان بردارد و یک اقتصاد برنامه - بازار بر پایه اشکال مختلف مالکیت، مسابقه تولید کنندگان مستقل، یک نظام مالی پیشرفته و تشویق نیرومند هلائق فردی و جمعی را جایگزین آن سازد... رفوم اقتصادی، بدون تجدید سازماندهی بنیادین مناسبات مالکیت، قابل تصور نیست. ح. ک. ا. ش. خواهان تنوع اشکال مالکیت است... ح. ک. ا. ش. بر این

شعر معاصر

سرود نوشندگان آفتاب

ناظم حکمت

ترجمه
ایرج نوبخت

این سرودی است،
سرود کسانی که
در کاسه‌های سفالین
آفتاب را می‌نوشند،

در آتشی که از خورشید نازل شده
میلیونها قلب سرخ شعله‌ور است
تو نیز قلبت را از قفس سینه
بیرون آر

این یافته‌ایست
یافته زلفی از آتش
که برپشانی اسرگون قهرمانان برهنه پای
در پیچ و تاب است
و چون مشعلی خونین.
شعله‌ور

بفطان میان آتشی که
نازل شده از خورشید
دلت را به دل‌های ما بیفزای

حمله‌ایست
حمله به خورشید
خورشید را مسخر خواهیم کرد
فتح خورشید نزدیک است.

من هم دیدم آن قهرمانان را
منهم به پیچ و تاب در آوردم، آن یافته را

ما از خاک و آتش و آب و آهن زادیم
زانمان پستان خورشید به کودکانمان می‌نوشاندند

وریش مسینمان بوی خاک می‌دهد
گرم گرمیم.

من هم با آنان
گذشتم
از پلی که به خورشید می‌پیوست
من هم در کاسه‌های سفالین ،
نوشیدم آفتاب را
من هم خواندم آن سرود را

این سرود،
- این صدا -
قدرت این صدا
بر چشم گرگهای گرسنه
برده، می‌کشد

دل‌هایمان
شتاب را از زمین گرفت
و آن‌دم که کام شیران زرین بال را دریدیم
آرام گرفتیم!

و آنها را
بر جای خویشتن میخکوب می‌سازد.

امر کن تا بمیریم
امر کن

ما، در این صدا
در اوج این صدا
آفتاب را می‌نوشیم.

پریدیم:
سوار باد تندر آسا شدیم!

می‌تازیم
و می‌تازنده

*
عقابهایی که از صخره‌ای به صخره‌ی دیگر در پروازند
بال‌های مظلایشان را در نور برهم می‌زنند.
سواران آتشین میج.
بر اسب‌های سرکش خود
شلاق می‌کشند

در پرده دود افق‌های سوخته می‌تازند
اسب‌هایی که سناشان، سینه‌ی آسا را می‌شکافند...

حمله‌ایست
حمله به خورشید
خورشید را مسخر خواهیم کرد
فتح خورشید نزدیک است.

حمله‌ایست
حمله به خورشید
خورشید را مسخر خواهیم کرد
فتح خورشید نزدیک است.

همراه ما نیایند
آنانیکه از اشک چشم کسان خود

باندهای زنجیر
بر گردن دارند.

مس،
آسمان مس،

فریاد بز نر
فریاد بز نر

دنبال ما نیایند.
آنانیکه در پوسته‌ی دلشان زنده‌اند.

فریاد می‌زنم.

اینک:

اندیشه‌ها و برداشتها

چرا باید به کنگره رفت؟

بهباد کریمی (محمد)

آدم‌های منفرد و حداکثر سر نوشت
تکه تکه‌های سازمان تکه تکه شده
تعیین می‌شود.

همین امروز هم، بخش اعظم از
نیروی سازمان این فکر را مورد
تائید قرار می‌دهند، اما بدلیل
بی‌اهتمادی وسیع به رهبری، در
همه انگیزه کافی برای رفتن به
کنگره از خود نشان نمی‌دهند. در
میان این رفقا کمابیش این فکر
نیرو دارد که می‌گوید: نیروی
بزرگی از دست رفته است و
"توان قوی" واقعی به هم
خورده و در نتیجه سر نوشت
کنگره از همین حالا روشن است.
در کنگره، همین هسته اصلی
رهبری است که ابقا خواهد شد و آش
همان آش خواهد شد و کاسه، همان
کاسه.

گرچه حقایق را مطرح
می‌کنند، ولی به نتیجه اشتباه‌آمیز
می‌رسد. بدون شک، کنگره به
مثابه یک نهاد متشکل، با امر نیرو
ارتباط دارد. اما چه کسی می‌تواند
من نوهی را ملزم بکند که در کنگره
باید از هر "اکثریتی"، تبعیت
کنم؟ من مختارانه به کنگره
می‌روم، در اختیار کامل نظر
می‌دهم و در پایان نیز متناسب
با دستاورد و یا اگر بدینانه نگاه کنم
با "دست پخت" کنگره، مختارانه
تصمیم مقتضی را می‌گیرم.
بعلاوه، این فکر، ورشکستگی فکر
هدم‌توانان را حساب نمی‌آورد و
اندیشیدن‌های با شخصیت مستعد
صادقانه می‌خواهند حقیقت را
بجویند و بخواهند، برای همیشه
محکوم به در جازدن می‌دانند و
بالاخره، این فکر ناگزیر در عمل به
این نتیجه می‌رسد که تمام میدان
را به "مخالفان" خود بسپارد!

آری! باید به کنگره رفت و طرح
و فکری را که نجات بخش مردم
خودمان می‌شناسیم و می‌دانیم،
در برابر فکرها و اندیشه‌هایی
بگذاریم که به گمان ما، فلت و یا
حتی علیه منافع مردم ماست. ما
باید آینده را در کنگره پی‌بریزیم و
در همین راستا، ضروری است که
هر فرد صاحب نظر در هر رده
تشکیلاتی که می‌خواهد باشد، هر

به حالت انفجار درآمد و در آستانه
انشعاب و تلاشی قرار گرفت. به
طریق اولی، کنگره نیز که آرزو و
هدف چندین ساله اعضای سازمان
بود، برای مدتی در پرده محاق
فرورفت. اما احساس مسئولیت
نیروی نوگرایی و دموکراسی از
یکسو، و عقب نشینی واقع بینانه و
ناگزیر کجنگه در برابر اعتراض
توانمند نیروی تشکیلات از سوی
دیگر، برآیند توافق برای رفتن به
کنگره را رقم داد. این توافق،
به هیچ وجه توافق ناشی از حل
اختلافات فکری و یا فراموش کردن
تاریخ ۵ ساله گذشته نبود. زیرا نه
اختلافات فکری از بین رفته بودند
کسی می‌توانست و می‌تواند تاریخ
را نغی کند و یا بر آن چشم ببوشد.
توافق، ناشی از این بود که اولاً
سر نوشت سازمان را دیگر نباید یک
عده "رهبر موروثی" تعیین
کنند و ثانیاً در شرایطی که
صف بندی‌های موجود به هیچ وجه
همینا همان مضمون فکری سال‌های
قبل را ندارد، غیر اصولی و غیر
اخلاقی خواهد بود هر گاه که بر
اساس اتحاد صرفاً علیه دیگری،
تعیین تکلیف صورت بگیرد. جوهر
توافق برای رفتن به کنگره واحد
سازمان آن بود که، خرد متشکل و
اراده توده‌های تشکیلاتی، آگاهانه
و کاملاً دموکراتیک و بر اساس
اندیشه و فکر، هویت آتی سازمان،
مقررات حاکم بر حیات آن،
رهبران آن و در یک کلمه سر نوشت
سازمان را تعیین کند. این توافق،
هم ضرور و هم مسئولانه بود. بخش
بزرگی از تشکیلات از اینکه، همه
در راه کنگره گام بردارند استقبال
کردند و در همین حال خواهان
دموکراتیزه شدن هر چه بیشتر
راه کنگره شدند. این فکر صحیح
بود و امروز نیز صحیح است.

***

باید به کنگره رفت تا به نحو
متشکل و خردمندانه، فعلا و
متمدنانه، روشن کنیم که ما
کیستیم، همدان کدامست و آینده
سازمان چه باید باشد. در خارج از
کنگره و خارج از سازمان، هرگز
نمی‌توان سر نوشت آینده سازمان
را رقم زد. در چنین حالت‌هایی
فقط و فقط سر نوشت محافل و

نیروی ره یافت برای پیروزی
حقیقت و دموکراسی و نوسازی در
سازمان هستند.

تردید نیست که این پرسش،
زمینه‌های واقعی دارد و تا آنجا که
به خود طرح پرسش بر می‌گردد،
حاوی حقایق است. در این نیز
شک نیست که در اشاعه دامنگستر
این پرسش در صفوف سازمان،
عوامل متعددی دخیل اند. عواملی
که، برخی از آنها را باید در خارج از
مرزهای سازمان جستجو کرد و
بعضی‌ها را، مستقیماً ناشی از
وضعیت خود ویژه سازمان
دانست. فعلاً، به هیچ وجه نمی‌توان
تسریع و گسترش پدیده استعفا،
کناره جویی و انفعال در سازمان را
طی ماه‌های اخیر بدون تحلیل
"بحران هدف" که در ابعادی
جهان گستر و با سرهتی فوق العاده
سرپای جنبش چپ مارکسیستی -
لنینیستی را در خود فرو برده
است، توضیح داد. گسترش ناباوری
به آینده چپ، و وسعت بین‌المللی
دارد و همین ناباوری به آینده چپ
است که در سازمان در شکل
بی‌اهتمادی به فردای سازمان و
مشخص‌تر از آن، در "بی‌فایده
بودن کنگره" و "بی‌نتیجه
بودن" آن عرض وجود می‌کند.

اما توضیح بحران سازمان و
عوارض همبار آن صرفاً از این
زاویه، در بهترین حالت توجیه
منفعلانه وضع موجود سازمان، و
در بدترین حالت، وسیله
تبری جویی بیش‌ها و روش‌هایی
است که با مقاومت در برابر
دموکراتیسم، پاسداری از
کهنگی‌ها و یا حداقل تأخیرهای
جبران ناپذیر در درک ماهیت روند
نوسازی و بالاخره محافظه‌کاری
منفعت طلبانه در تحقق این روند،
خودبخشا موجب بحران و بخشانیز
تشدیدکننده آن بوده‌اند.

می‌دانیم که پس از پلنوم
ماجرای جوانی و مطلقاً "کهنه"
اسفندماه ۷۶، که تصمیمات آن هم
زمخت‌ترین و خشن‌ترین تجلی
اندیشه کهنه‌ای بود که می‌خواست
سر نوشت نبرد اندیشگی سازمان را
از طریق "تشکیلاتی" حل و فصل
کند و هم در همین حال آخرین شلیک
کارابه این تفکر کهنه بود، سازمان

تا چند ماه پیش، در سازمان ما
موضوع اصلی مورد بحث در رابطه
با برگزاری کنگره این بود که
چگونه و با کدام ضوابط و موازین
باید کنگره را تشکیل داد.
در جریان بحث حول این موضوع
که مدتی قریب به یکسال و نیم از
حیات سازمان را تماماً در
تسخیر خود گرفت، تضادها و
اختلافات جدی و لاجرم انواع
صف بندی‌ها شکل گرفت. در یک
ارزیابی کلی و صریح از روند
طی شده، باید گفت که در جریان
این مبارزه درون سازمانی حاد،
تفکر سانترالیستی و بوروکراتیک
که جایگاه آن، عمدتاً در رهبری
سازمان بوده است، در برابر
اندیشه دموکراتیک و قانونیت
متکی بر اراده توده‌ها که قبل از
همه و بیش از همه در فریادهای
حق طلبانه توده‌های تشکیلاتی
انعکاس داشت، پیوسته و
گام به گام عقب نشست.

می‌دانیم که پیشرفت‌ها و
پیروزی‌های دموکراتیسم، نه
آسان حصول یافت، نه زلال و
بی‌خدشه بود و نه به موقع تأمین
شد. نتیجه مقاومت بوروکراتیسم
و سانترالیسم جان سخت در برابر
جبهه دموکراسی - که این خود نیز
حاوی تناقضات و حامل کهنگی‌ها و
رسوبات آن بوده است و آن شد
که در نیمه راه، امید بخشی از
نیروی خواهان دموکراسی به
پیروزی راه کنگره در سمر نورد
یاس گرفتار آمد و با کناره گیری از
این مبارزه دشوار، به سهم خود
نیروی جبهه دموکراسی را بی‌یاور
گذاشت. در یفا که تلفات، پر دامنه
و بس در آو بود.

***

ولی از مدتی پیش، پرسشی دیگر
ذهن بخشی از رفقای ما را به خوبی
مشغول کرده است و هر روز نیز
میدان بیشتری در اندیشگی
سازمان، بدست می‌آورد. این
پرسش که چرا باید به کنگره رفت؟
اهمیت این پرسش و ضرورت
تامل روی آن بویژه از آنجا نشأت
می‌گیرد که جولانگاه آن فقط روح
وروان رفقای کنار کشیده نیست؛
بلکه فکر و ذهن رفقای را در چنبره
خود گرفته است که هنوز هم

چه سریع تر دیدگاه‌های خود را در زمینه‌های مختلف نظری، برنامه‌ای، سیاسی و موازین حیاتی سازمان، در اختیار نیروهای سازمان و جنبش قرار دهد و در این راه به گسترش فضای بحث، خلاقیت و مساعد کردن شرایط انتخاب هر چه دموکراتیک‌تر و آگاهانه‌تر اندیشه‌ها و نظرات متفاوت توسط فعالان سازمان یاری برساند. کنگره‌ای که می‌خواهد روشنگر سیمای آینده سازمان باشد، باید روند تدارک خود را قبل از همه با تهیه و تدوین اسناد حاوی خطوط دیدگاهی، برنامه‌ای، سیاسی و موازین حیاتی حزبی گره زند. مسلمانان این وظیفه قبل از همه بر دوش افراد دستگاه رهبری سازمان است که باید در مورد مسیر گذشته و آینده‌ای که باید بنا شود، لب به سخن بکشایند. اما، کنگره برای آنکه بتواند فردای ما را واقعاً شفاف و اعتمادبرانگیز بنا کند، باید نسبت به دیروز و روندهای طی شده موضع صریح و بی‌گذشت داشته باشد و به هیچ نوع لاپوشانی حقایق مجال بروز نهد و از هیچ چیز گذشته، نگذرد. اگر این درست است که گذشته، نگذشته است و در حال و فردای ما جریان دارد، پس باید پذیرفت که آینده معیارهای خود را از نقد علمی و دیالکتیک گذشته می‌گیرد. تامل بر این موضوع ضرورت جدی دارد و از همین رو جا دارد که اندکی آن را بشکافیم. اکنون، در همه احزاب از "طراز" ما، بسیاریند که تطبیق‌گرانی که بر سر سره نومی‌لفزند و کهنه را به طور "کلی" رد می‌کنند تا که بر عملکرد مشخص خود در گذشته و لحظه لحظه روند طی شده و نیز محافظه‌کاری لحظه‌ای خود در هر صدهای مشخص روز پرده ستر بیندازند. این، خطر بسیار مهلکی است. در واقع، هیچ خطری بزرگتر از این وجود ندارد که به چنین "نواندیشی"ها میدان یک‌تازی داده شود و بدین ترتیب، مسئولیت‌های پاسداری از کهنگی، همچنان نامعلوم بماند. مگر جز این است که با فکر و قلب کهنه ولی زبان "نو" "گو" بهتر می‌توان کهنه را پاسداری کرد؟! کنگره، باید عملکرد رهبری سازمان و تک تک آحاد آن را در مسیر طی شده، صریحاً بررسی کند و مورد قضاوت قرار دهد. این، حقیقتی است که نقد کمیته مرکزی سازمان نمی‌تواند بدون

نقد کل سازمان، واقعی و کامل باشد. اما این نیز حقیقتی است که رهبری سازمان و مشخصاً اعضای اصلی آن که در هیئت سیاسی سازمان در همین ۸ - ۷ سال گذشته، مسئول بودند، مسئولیت خاص خود را دارند. بی‌هیچ انقباض و گذشت، اعمال تک تک رهبران باید مورد قضاوت قرار گیرد و تصمیم درخور درباره آنها گرفته شود.

این مسلم است که ما به این خاطر به کنگره نمی‌رویم که از همدیگر مچ بگیریم و یا مچ همدیگر را بخوابانیم. خیر! این شیوه کهنه و به ارث رسیده از "جنگ" در میدان تنگ کهنگی است. اما به هیچ وجه چنین نیست که پرچم مبارزه برای پیروزی معنوی تو بر کهنه از طریق متحدان و دموکراتیک، به علم مصالحه بین اندیشه و روش نو با ائین و منش کهنه بدل شود. باید قاطع و استوار، راه گریز برای هر آنکس که در پی مغزی است تا از این طریق خطا و گناه خود را در کیسه گناه و خطای همومی پنهان کند، سد

سیمای آینده معمولاً کلی و همومی است. باید هم چنین باشد. کوشش برای ارائه سیمای کاملاً مشخص و جزئیات از پیش معلوم برای آینده، قطعاً زائیده خیال‌بانی و ذهن‌گرایی و مسلمانان زائیده گم و جزم‌اندیشی است. بعلاوه، ترسیم آینده با ارائه اهداف انسانی، دموکراتیک و همدلتخواهانه که گفتیم ضروری است و حتی پیش شرط یک کنگره واقعی است، اما فقط ضروری است و نه اینکه بخودی خود دلیل تعهد و پایبندی ارائه دهنده این آرمان‌ها و اهداف به گفته‌هایش در برهه و سربرنگاه عمل باشد. به اصطلاح مردمی، نسبه است. تا نقد و "نسبه، کمتر می‌رود توکیسه". کنگره به هیچ وجه نباید اجازه دهد که معیار برای باورمندی به اندیشه‌ها، صرفاً حرف‌های نیک و وعده‌های دلنشین مربوط به آینده باشد.

اما "گذشته"، برعکس کاملاً سیر روشن و تاریخ معین خود را دارد و "حال" نیز، سیمای مشخص و متعین خود را، فقط اینها، "نقد" هستند و توسط کارنامه‌ها کاملاً روشن هستند و پرونده‌ها، "محفوظ". در این میان تنها لازم است که همه و با حقوق مساوی در میدان باشند و از امکانات ضرور و کافی برای بیان

حقایق به منظور رسیدن به حقیقت برخوردار شوند. همه لحظات روندهای گذشته، ثبت است. تنها، باید کسانی مصمم در میان باشند که با وسواس این کتاب تاریخ راستگو را ورق بزنند و برای پرسش‌های صحیح پاسخ‌های درست بیابند.

از خودمان و رفقایمان بپرسیم که چه نگری، دموکراسی را از نقد شجاعانه و قاطعانه خط مشی ارتجاعی "شکوفان سازی" یکی از مستبدترین رژیم‌های سراسر جهان، استخراج کرد و بعداً آن را بر زمینه تحولات بنیادی در جنبش چپ به مقیاس جهانی تعمیق بخشید و گسترش داد؟ و کدام فکر، از زمانی مشتری پر و باقرص دموکراسی شد که ندای آن در شوروی و دیگر کشورهای "بلوک شرق" به صدا درآمد؟

کدام فکر، در رجوع به لنین انقلابی در برابر تئوری‌های دروغ و رکود دهه‌های ۶۰ و ۷۰ به این انتقاد از خود رسید که می‌باید ریشه اشکالات را در بنیادها جستجو می‌کرد و به این نتیجه رسید که باید در جهان کنونی و متأثر و متحول از بازنگری بنیادی همه تئوری‌های پیشین، واقع‌بینی را در پیش گرفت و کدام فکر است که می‌گوید "سازمان ما و حزب توده ایران" از اول هم واقع بین بود و این را در برخورد به واقعیت‌های جامع (که لباسی است بر همان جمهوری اسلامی) از خود نشان داد؟ آیا بر خورد واقع بینانه، همان سازش با استبداد سیاه خمینی است که لکه ننگ آن بجای خود باقی است؟ کدام فکر، برای سازمان ما، یک رکن اصلی پرسترویکا و به دیگر سخن، رنسانس و خانه‌تکانی واقعی راه، در داشتن استقلال و بازیابی آن تفسیر کرد و می‌کند و کدام فکر، پرسترویکا را همان اندازه می‌نمهد و تایید می‌کند که "مراجع" سنتی می‌آموزند و برای ما فدای نگری تامین می‌کنند؟

کدام فکر، به‌طور کلی از پلورالیسم سیاسی برای ایران آینده سخن گفت اما در برابر پلورالیسم فکری در سازمان از هیچ حربه بوروکراتیک و شانناژ فروگذار نماند؛ و در برابر، کدام فکر در این مسیر گام گذاشت و پیش رفت که دموکراسی، امری نیست که در درون سازمان و بیرون از آن در مقیاس جامع، دو چیز مطلقاً جدا از هم باشد؟ کدام فکر، سالها در نظر و عمل و

مدتها هم در عمل، هسته وحدت چپ را - جدا از اینکه چه اندازه‌ایده واقع بینانه و در دسترس بوده است - پانه - وحدت "حزب" و "سازمان" قرارداد و به روند اتحادها آسیب جدی زد؟

***

همه این حقایق که من فقط گوشه‌هایی از آن را بیان کردم، باید در یک مجمع بیان شود. بگذار همه چیز که فقط در اختیار همگان است توسط همگان در یک جمع متشکل که تبلور خرد و اراده همه سازمان است، بیان شود. قضاوت‌های فردی مسلماً وجود دارد و هر یک نیز با درجات متفاوت بیانگر حقیقتی هستند. اما چنین قضاوت‌هایی، نه تأثیرگذار فعال بر روندها و نه آینده‌ساز سازمان است. فقط کنگره است که می‌تواند و باید مظهر تصمیم آگاهانه جمعی درباره آینده ما از طریق نقد مشخص و شجاعانه عملکرد گذشته

ما و مسئولین مشخص تصمیم‌گیری‌های گذشته باشد. جز کنگره، هیچ آلترناتیو دیگری وجود ندارد. اگر نیروی کنگره با همه قوا در تحقق کنگره بکوشد، یکی از این دو سرنوشت پیش‌روی ما قرار خواهد گرفت. یک روند، روند تلاشی سازمان است که در بدترین شکل آن یعنی خودانگیخته محض، پیش خواهد رفت که هیچکس، قادر به توجیه نقش خود در قبال این فاجعه برای تاریخ و مردم میهن ما نخواهد بود. زیرا، سازمان ما، هلیرفم همه خطاها و انحرافات خود، متعلق به مردم ما، برخاسته از آرزوهای مردم و بخشی از تاریخ نبرد مردم ما برای آزادی و سعادت و عدالت در کشورمان ایران است. سازمان، ملک هیچ کدام ما نیست، اما تک تک ما در ساختن آن نقش داشتیم و تک تک ما نیز در قبال آن و سرنوشت آن مسئولیت داریم. هیچکس نمی‌تواند با انداختن تقصیر بر دوش دیگران - هر اندازه هم که برحق باشد - از خود سلب مسئولیت کند و کنار بگذرد. هیچکس نمی‌تواند عدم پذیرش مسئولیت در قبال سرنوشت سازمان را با عملکردهای غیرمسئولانه ما رهبران سازمان، توجیه کند. هر آن دوره‌هایی که احزاب با "کمیته مرکزی"ها تعریف میشدند، سپری شده است. هر کس، میدان عمل خود را دارد و اگر بخواهد در راستای تکامل، دموکراسی، حقیقت‌جویی و نوسازی گام بردارد، مطمئناً در

اندیشه‌ها و برداشتها

در نقد انقلاب بهمن

محمدی خسرو شاهی

بخش سوم

اقتصادی کنونی شروع به تکامل کرد، بلکه در آن جو اجتماعی است که این سرمایه‌داری در آن کارگزار شد و قابلیت آن را نداشت که بر مبنای الگوی خویش متحول شود. ریشه‌های این مساله بیش از آنکه در تضادهای درونی سرمایه‌داری باشند، در خصایص این جو اجتماعی نهفته‌اند.

ثانیا به این مساله وقف می‌یابیم که چگونه آن نیروهای داخلی که قدرت متمرکز در دست نیروهای استعمارگر بدانها انتقال یافته و یا خود می‌کوشند این قدرت را به چنگ آورند، روند

تکامل کشورهای جهان سوم را با مانع مواجه کرده و یا این روند را کاملا متوقف می‌سازند. در این رابطه آن نیروهایی منشاء یک خطر ویژه هستند که می‌توان بر آنها "ضد امپریالیسم ارتجاعی" نام نهاد. این نیروها می‌توانند به

رنگهای مختلفی - سرخ، سبز و غیره - ظاهر شوند. آنها به ناسیونالیسم و بیگانه‌ستیزی دامن می‌زنند و با تبلیغ راه‌حل‌های ساده‌نگرانه برگرفته از آموزه‌های مذهبی و یا دنیوی که در آنها به ارزش‌های سنتی و یا آرمان‌های اتوپیایی توسل جسته میشود، هوادار جمع می‌کنند. آنها بر موج واکنش نسبت به مشکلات واقعی و معضلات

تکامل اجتماعی، خطاپنداری‌ها و خطاکاری‌های پیشینیان خود و حامیان خارجی آنها سوار می‌شوند و بدینسان می‌توانند به نفوط قابل توجهی دست یابند. آنها وقتی که خود بر مسند قدرت بنشینند، مردم خود را در برابر مصایب شدیدتری قرار می‌دهند. در کامپوچیا و ایران چنین وضعیتی

پدید آمد. این امر اتفاقی نیست. عبارت پردازی ضد امپریالیستی در جهان سوم بسی جاذب است، چرا که به جای پرداختن به ریشه‌های واقعی رنج مردم، توده‌های به لحاظ اجتماعی رشد نیافته را با جلب توجه آنها به

مقصران واقعی و یا ظاهری در تشدید رنجشان، بسی ساده‌تر می‌توان بسیج سیاسی کرد. (۱) به بحث مشخص خود برگردیم:

عقب‌ماندگی در ایران هل

در دو بخش پیشین این مقاله، انقلاب بهمن به عنوان واکنش فعال و قلبه‌آور سنتگرایی در برابر بحران همیق جامعه دستخوش بحران هویت ایران تعریف شد و برای تبیین آن، این مدل ارائه گردید: ۱- در جامعه ایران، پس از "انقلاب سفید"، تعادل ساختاری به هم خورد و نظام اقتصادی - اجتماعی، حاوی دو زیرنظام همده، یکی زیرنظام جدید سرمایه دارانه (باخصلتی غیر ملی و نشایی) و دیگری زیرنظام سنتی - انتقالی شد. ۲- زیرنظام جدید سرمایه دارانه از آن حداز انتظام و قدرت برخوردار نبود که اولاً بتواند چرخ جامعه را بچرخاند، ثانیاً دولت را در خدمت خود قرار دهد و ثالثاً قادر باشد حاصل تخریب زیرنظام سنتی - انتقالی را گام به گام به درون خود جذب کند. ۳- در لحظه‌ای که روند مدرنیزاسیون در حال تعمیق بود و جامعه میرفت یک دوره تازه از روند تحول سرمایه دارانه را از سر بگذراند، هقل راهبر زیرنظام جدید (دولت شاه) دستخوش بحران شد، زیرنظام بحران زده سنتی - انتقالی واکنش فعالی نشان داد و از آن جایی که زیرنظام جدید سرمایه دارانه فاقد اکثراتیوهای توانمند برای رفع بحران در درون خود و در کل جامعه بود، سنتگرایی بر جامعه قلبه یافت.

در ادامه مقاله گفته شد که انقلاب بهمن، انقلابی بود با ایدئولوژی اسلامی. قلبه ایدئولوژی اسلامی بر انقلاب بهمن دو هلت اساسی داشت: اولاً انگیزه‌های اصلی بلافضل این انقلاب، بطور طبیعی آن رابه سوی اسلام سوق می‌داد، ثانیا زمینه فرهنگی برای گرایش اسلام از پیش مهیا بود. به دنبال این بحث، به خصلت سیاسی تمامیت‌گرای اسلام پرداخته شد و نیز به ایدئولوژی‌های رقیب آن و ضعف آنها در برابر اسلام اشاره گردید.

قرار داده و کوشیده است فرهنگی که در این کشورها رواج می‌یابد فرهنگی تحریف شده و در خدمت تحکیم وابستگی به قطبهای استعمار باشد.

ویکتور شی‌نيس، خاورشناس اهل شوروی، از این گونه نگرش به مساله جنوب، به دو نتیجه زیر دست می‌یابد:

وقتی از این زاویه به مساله بنگریم "اولاً به این امکان دست می‌یابیم که تضادهای انکشاف درونی کشورهای جهان سوم راکه همانا مظهر تراژدی آنهاست، روشن تر بشناسیم - و از آن جمله عدم قابلیت ساختارهای سیاسی و اجتماعی سنتی و با تجدد،

دیرخوگیرنده راه، در حل مسائلی که از واقعیت‌های عصر ما نشات می‌گیرند، به تدریج نقش سنت‌های اجتماعی - فرهنگی به عنوان یک مانع مدرنیزاسیون اجتماعی - اقتصادی در کشورهای رشدیافته، مورد توجه قرار می‌گیرند. هلت اصلی مساله عقب‌ماندگی در این

کشورها نه در آن گونه سرمایه‌داری است که در گذشته دور استعماری به آنها انتقال یافت (و در واقعیت امر حدوداً در همین

اواخر، در روند گذار به رشد

بودن "شمال" (کشورهای پیشرفته صنعتی) به قیمت فقر "جنوب" (کشورهای موسوم به "جهان سوم") را ثابت کرد. شکافی که بین شمال و جنوب وجود دارد، به عوامل مختلفی برمی‌گردد. در میان این عوامل نه عامل دخالت استعمار در کشورهای که امروزه جهان سوم

نامیده می‌شوند، بلکه عوامل موانع اجتماعی - فرهنگی در این کشورها نقش درجه اول را دارند. "در شمال" به لحاظ تاریخی تکامل اجتماعی و اقتصادی در مسیری افتاد که در "جنوب" سائق‌های کافی برای آن وجود نداشت. بعلاوه استعمار در تکامل اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی جنوب

تأثیرات متضادی گذاشته است. از یک سو به جنوب تحرك اجتماعی بخشیده، در شکل‌گیری ساختارهای جدید اقتصادی در آن به طور اساسی مؤثر بوده و فرهنگ تازه‌ای را در آن رواج داده و از طرف دیگر به استعمار جنوب

پرداخته، بخش‌هایی از نیروهای ارتجاعی در کشورهای تحت استعمار را به خدمت خود گرفته، مکانیسم‌های تازه اقتصادی را تا

حدامکان در خود منافع خود

شاید نتوان این حکم را همیشه صادق دانست که هر ملتی، دولتی را بر فراز سر خود می‌نشانند که در خورد آن است. اما به همین سان نمی‌توان این حکم را بی‌پایه دانست. اشاره به این بحث شاید بلافاصله ضرب‌المثل بی‌رحم و تکان دهنده "از کوزه همان برون تراود، که در اوست" را به خاطر

آورد. سیاست پیچیده تر از آن است که بتوان رابطه دولت و ملت را با این ضرب‌المثل توضیح داد و در همین حال منطبق این حکمت بدیمی‌تر و قاطع تر از آن است که بتوان بدان بی‌توجه بود. تا آنجایی

که به بحث مشخص ما مربوط است، یک چیز روشن است: ضمن در نظر داشتن همه خیانتها و فریبکاریهای خمینی و حکومتی که بی‌نادر گذشت و ضمن فراموش نکردن همه مقاومت‌هایی که در برابر جمهوری اسلامی صورت گرفت و می‌گیرد، ما نمی‌توانیم حساب این

حکومت ضد خلقی را کاملاً از حساب خلق و انقلاب خلقی بهمن جدا کرده و زیر پوشش تحلیل طبقاتی حکومت فقها، ننگ وجود چنین حکومتی در ایران را فقط به گردن خرده بورژوازی سنتی، بورژوازی تجاری، کاست روحانیون و نظایر اینها بیفکنیم. برای تحلیل آنچه که گذشت و نقد

آینده ساز آن، ناگزیریم کلیشه‌هایی همچون انقلاب خوب - رهبری بد و مردم خوب - حکومت بد را کنار نهیم.

حکومت فقها بارزترین نمود و نهاد عقب‌ماندگی ماست. انقلاب بهمن خود نه انقلاب در عقب‌ماندگی، بلکه انقلاب عقب‌ماندگی بود. تاکنون رسم بوده است که عقب‌ماندگی به وابستگی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی به امپریالیسم برگردانده شود. هلی رنم تناقضاتی که این نظر، به عنوان مثال در توضیح خصلت ضد امپریالیستی خمینی و رژیم او به بار آورده، هنوز مورد نقادی قرار نگرفته است. به وجه کلی مساله عقب‌ماندگی اشاره ای

داشته باشیم: با هیچ‌گونه تحلیل جدی و جامع اقتصادی نمی‌توان نظریه ثروتمند

مختلفی دارد: از آن جمله اند گسست های پیاپی در روند تکامل اجتماعی جامعه ایران (نظریه مشهور آریانپور)، عامل جغرافیایی طبیعی و موقعیت جغرافیایی کشور، جایگاه و نقش دولت در ایران (که یکی از اشکال استبداد شرقی است)، عوامل فرهنگی و ایدئولوژیک - مقدم بر همه تاثیر در از پوی مانویت، نقش بسیار مهم مذهب اسلام (۲) و در پیوند با آنها گرایش های عقل ستیز، دنیاگریز، تقدیرگرا و زن ستیز در جهان بینی ایرانی - فقدان یک جنبش روشنگرانه قوی در کشور در صدساله گذشته و بالاخره نقش استثمار و امپریالیسم. اگر به طور مشخص جامعه امروز ایران را در نظر داشته باشیم، نمی توانیم سرمایه داری را بطور بی نغسه - و نه در این یا آن شکل آن - جز و موافق تکامل اجتماعی در ایران بدانیم. سرمایه داری ملی - لیبرالی یکی از الزامات پیشرفت در جامعه است.

عقب ماندگی بسیار جان سخت است و هر چه که هم بر آن رنگ افشاندن شود، باز خود را به صورت یک نحوه وجود، یک تقرر، جلوه میدهد. مدرنیسم، عقب مانده، اقتصاد عقب مانده، مناسبات اجتماعی عقب مانده، صنعت عقب مانده، مدنیت عقب مانده، روستای عقب مانده، فرهنگ عقب مانده، دولت عقب مانده، ملت عقب مانده، شاه عقب مانده، آخوند عقب مانده، سلطنت عقب مانده، جمهوری عقب مانده، اپوزیسیون عقب مانده، اسلام عقب مانده، روشنفکر عقب مانده، لیبرالیسم عقب مانده، دموکراتیسم عقب مانده، مارکسیسم عقب مانده... همه با هم هماهنگند، به شکل عقب مانده ای با هم هماهنگند. در دایره عقب ماندگی بر هم سبقت می جویند؛ مدنیت و صنعت عقب مانده بر روستای عقب مانده، آخوند عقب مانده بر شاه عقب مانده، جمهوری عقب مانده بر سلطنت عقب مانده، اسلام عقب مانده بر لیبرالیسم و مارکسیسم عقب مانده، دولت عقب مانده بر اپوزیسیون عقب مانده...

نباید در چار چوب عقب ماندگی برنامه ارائه داد، نباید در نظم بسته موجود، فقط جای طبقات را عوض کرد و پنداشت بدینسان می توان از

دایره عقب ماندگی پابرون نهادیک برنامه به راستی انقلابی در ایران، در درجه اول باید برنامه ای برای نوسازی سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران باشد. باید در چار چوب برنامه نوسازی همه جانبه کشور، تکلیف سرمایه خصوصی را روشن کرد. تحول انقلابی در ایران پیش از آنکه متوجه تحول حقوقی در اشکال مالکیت گردد، باید در سه محور اساسی سمت پیشرفت خود را روشن کند: ۱- یک تحول انقلابی مرفقی باید به جای دادن این یا آن عنوان تازه بر دولت، دست و پای این فول آدمی خوار را که در ایران هر لقبی داشته باشد، دارای فطرت استبدادی است، قطع کند و بر آن هزار بند نهد؛ ۲- به جای آنکه به این یا آن ایدئولوژی سیطره بخشد، در راه ایدئولوژی زدایی بکوشد؛ ۳- به جای آنکه برای آزادی کل ملت، آزادی این یا آن طبقه و آزادی این یا آن گرایش شعار دهد، آزادی فردی را هدف عالی خود اعلام کند. انقلاب بهمین راهی خلاف را پیمود. این انقلاب نتوانست جامعه ما را در مسیر آزادی و نوسازی بيفکند. در درون جبهه انقلاب، پیشرفت واگرد موقوف هم و رقیب هم بودند. گرایش واپس گرا مهر خود را بر این انقلاب کوبید. انقلاب بهمین، همی عقب ماندگی جامعه ما را باز نمایاند.

انقلاب بهمین، اجتناب ناپذیر بود. بحران ساختی و پر یستر آن بحران فرهنگی، به آن درجه ای رسیده بود که حرکت جامعه را در مسیر مقرر شده از سوی شاه، دیگر غیر ممکن می ساخت. در این جامعه شهرها گسترش می یافتند، بی آنکه مدنیت گسترش یابد؛ روستاها ویران می شدند، بی آنکه شهر بتواند روستایی مهاجر را پناه امنی بخشد؛ صنعتی بی هویت گسترش می یافت، بی آنکه بر یک زیرساخت اقتصادی قوی متکی باشد؛ فرهنگ سنتی زیر ضرب می رفت، بی آنکه الکتروناتیو قوام یافته ای برای آن موجود باشد. جامعه به روشنفکر، دانشجو و متخصص نیاز داشت؛ این قشر گسترش می یافت، بی آنکه حق سخن گفتن و تاثیر گذاری داشته باشد. طبقه کارگر پر شمار می شد، اما با کارگران همچون رعیت هایی رفتار میشد که گویی فقط ابزار و محیط کارشان را عوض کرده اند. فرهنگ دنیوی در سطح سیطره می یافت، بی آنکه روشنگری متکی بر ایدئولوژی حقوقی،

نظر نگیرد، نمی تواند مدعی هیئی بودن گردد.

تجربه بهمین باید چپ ایران را بر آن دارد که یک سری مقولات خود را از نو تعریف کرده و حد و حدود تازه ای را برای آنها بگذارد. این نشان دهنده ضعف همیق ماست که به جای تاثیر گرفتن از این تجربه و آنچه که پس از آن گذشت، بیشتر از تحولات کشورهای سوسیالیستی تکان خوردیم. اکنون لازم است به خود آیینم. نواندیشی آن هنگامی اصالت دارد، که بتواند همل و اسباب خود را در درون خود جامعه ایران بیابد و مقولات خود را در خود ایران تعریف کند. در غیر این صورت چیزی جز یک تقلید بی روح از اندیشه های درست یا فلفظ رواج یافته پس از آغاز موج پروسترویکانیست (ادامه دارد)

پانویسها

(۱) ویکتور شی نیس: "مسائل کشورهای رشد یابنده، نگرش های تازه"، در فصلنامه علوم اجتماعی چاپ مسکو، شماره ۳ سال ۱۹۸۹.

(۲) در اینجا منظور اسلام متعارف تاریخاً مشخص است، نه این یا آن برداشت از آن، که تواسته و یا می تواند تاحدودی ظلم ستیز، عدالتخواه و باصطلاح مرفقی باشد. اسلام واقعی یا مسیحیت واقعی و نظایر اینها همان چیزی است که در اوج سیطره مذاهب یعنی در اکنون بهترین سخنگوی آن روحانیتی است که ریشه در قرون وسطی دارد. به طور هیئی هیچ معیار دیگری نمی توان برای برداشت ناب و "واقعی" از مذهب، چیز شکل متعارف تاریخاً مشخص آن، ارائه کرد.

چرا باید به کنگره رفت؟

بقیه از صفحه ۱۴

می کنم بدون هیچ استتیا همه رهبران اگر چه با سعم های متفاوتی که هر یک از ماها در پایمال کردن حقوق تشکیلات داشته ایم - است که امروز نیز در شکل دیگری به منصف ظهور می رسد.

باید به کنگره رفت. باید روند کنگره را بی هیچ تزلی سازمان داد.

۲۷ بهمن ماه ۱۳۶۸

وقت در دوره ای از سال ۶۲، همان داستان صدور "پیام" معروف مهر ۶۷ به حزب توده ایران بدون اطلاع حداقل دوسوم اعضای هیئت سیاسی، همان جعل امضای هیئت سیاسی زیر "گزارش به تشکیلات" در تابستان گذشته، تا همان دهها مورد دیگر مشابه، و بالاخره همان تکرار صدها باره نهایت بی حرمتی به رای و نظر تشکیلات توسط رهبران - تاکید

چرا است بر خطاست؟

مقاله زیر تلخیصی است از کنفرانسی که چندی پیش، پروفسور گالبرایت اقتصاددان و استاد دانشگاه هاروارد، تحت عنوان "انسیکلوپدی بریتانیایی" برگزار کرد. این مطلب بیانگر نقطه نظرات تحلیلی و انتقادی یک اقتصاددان لیبرال آمریکایی، در رابطه با دیدگاه‌های محافظ "راست"، جهان سرمایه‌داری (محافظه‌کاران جدید) است، پیرامون تحولات جاری کشورهای سوسیالیستی و چشم‌انداز اقتصادی آن

مدیر و بورکراسی مدیریت تاکید نمود.

در هیچ کشوری بورکراسی مدیریت با آن حد از مقاومت و یا حتی دشمنی که سرمایه‌دار پیشین با آن مواجه بود روبرو نگردید. دخالت رفاه و تئوری‌های کینز راه حلی برای خشم و آنتاگونیسم کهنه‌درگیری‌های طبقاتی یافت. روشن تر صحبت کنم. آنچه کشورهای اروپای شرقی به عنوان اکثراتیو سوسیالیسم و یا در بیان هلمه آن کمونیسم می‌بینند، کاپیتالیسم نیست. اگر کاپیتالیسم در شکل ابتدایی آن وجود داشت، آنان برای یک لحظه نیز به تغییر نمی‌اندیشیدند. اکثراتیوی که آنان مشاهده می‌کنند دولت مدرن با نقشی عظیم و ثبات دهنده است.

و اما راجع به سوسیالیسم، نه تنها سرمایه‌داری امروز بلکه ساختار سیاسی و اقتصادی که کشورهای اروپای شرقی سال‌ها در آن بسر برده و رنج کشیده‌اند هیچ ارتباطی با مدل مارکس ندارد. سوسیالیسم زمانیکه بلوغ یافت با وظیفه‌ای روبرو گردید که نه مارکس و نه لنین آن را پیش‌بینی نکرده بودند. این وظیفه، تولید کالاها و مصرفی با تمامی گوناگونی امروزین مدل‌ها و طرح‌ها و خدمات مربوطه آن بود. این مدل را دنیای غیرسوسیالیستی عرضه کرده بود. سیستم فرماندهی و برنامه‌ریزی متمرکز قادر به انجام چنین وظیفه‌ای نبود. این سیستم همچنین قادر به حل مشکلات خاص کشاورزی نبود. تنها زمانی می‌توان به حل مشکلات کشاورزی قادر گردید که تولید از انرژی خودزای تولیدکنندگان و مالکین منفرد بهره‌مند گردد.

مصیبت بزرگی که کشورهای پیشرفته سوسیالیستی با آن مواجه گردیدند رشد وسیع بورکراسی بود، امری که کشورهای پیشرفته

ریسک، بسیار عظیم خواهد بود، آنچنان عظیم که حتی پر حرارت‌ترین ایدئولوگ‌های اقتصاد آزاد، اگر در راس قدرت قرار گیرند، آن را بپذیرا نخواهند شد. در قرن گذشته در زمان مارکس و در ادامه آن در این قرن تا زمان بحران عظیم (۳۳ - ۱۹۲۹) بقای سرمایه‌داری در شکل ابتدایی و ایدئولوژیک ناشی از آن به‌طور واقعی مورد تردید بود. تقسیم قدرت و درآمد میان کارگران و کارفرمایان بشدت نابرابر بود. کارگران هرگاه که بدانها احتیاجی نبود اخراج می‌شدند. زنان و کودکان بشکلی وحشیانه استثمار می‌شدند.

همانگونه که مارکس پیش‌بینی می‌کرد، خطرناکتر از همه اینها بحرانهای ادواری سرمایه‌داری بود که میلیون‌ها نفر را بیکاری و فقر مواجه می‌ساخت. همه اینها موجب خشم و بی‌زاری می‌گردید و برای بسیاری این احساس، یا بهتر است بگوئیم این یقین را پدید می‌آورد که سرمایه‌داری نمی‌تواند به‌بقای خود ادامه دهد.

سیستم باقی ماند، به این دلیل که دولت رفاه، دشواریها و سببیت‌های سرمایه‌داری پیشین را کاهش داد. همچنین اتحادیه‌های کارگری قانونی گردید و توازن در قدرت پدید آوردند. انقلاب کینزی به دولت مسئولیتی، هر چند فیکر کامل، در دخالت در اقتصاد و محدود کردن ناملاهیات و دشواریها محول نمود. جلوگیری از بیکاری توده‌ای و تضمین رشد اقتصادی مهم‌ترین نشانه‌های کارایی هر دولت گردید. تغییراتی که در ساختار کاپیتالیسم پدید آمد، واژه کاپیتالیسم رانیزکنه نمود. "جیمز برنهام" قید بجای آن واژه انقلاب مدیریت را بکار برد و بر انتقال قدرت از صاحب سرمایه به

تعجب برانگیز نیست که حوادث ماه‌های اخیر در اروپای شرقی که بر بنیاد تغییرات پیشین در شوروی و لهستان بوقوع پیوست بحث‌های پراممیتی را در هرصه اقتصاد موجب گردیده است. برخی از ایده‌های طرح شده معقولانه‌اند ولی برخی از آنها ایده‌هایی انحرافی و حتی بیانگر نادانی مطلقند. ایده‌های انحرافی در هر دوسوی آنچه که زمانی پرده آهنین نامیده می‌شد طرح گردیده‌اند. به این ایده‌ها باید نامی نهاد؛ ایدئولوژی ساده شده، بهترین معرف این نظرات می‌باشد.

ایدئولوژی ساده شده، جهان را کاملاً دو قطبی تصویر می‌کند. یک سوی جهان کمونیسم و سوی دیگر آن را کاپیتالیسم تشکیل می‌دهد. و امروز برخلاف تمام پیش‌بینی‌های مارکس این کاپیتالیسم است که پیروز گردیده است. کمونیسم در کشورهای اروپای شرقی هم در هرصه اقتصاد و هم در هرصه سیاست شکست خورد و این کشورها بسوی سرمایه‌داری خواهند گردید و شوروی نیز تدریجاً همین مسیر را خواهد پیمود. چشم‌انداز، تحولاتی خجسته در اقتصاد این کشورها خواهد بود که با آزادیهای سیاسی آنچنان که در غرب وجود دارد توأم خواهد بود. این مسیر می‌تواند با درد و شوک نیز همراه باشد، که باید از آن استقبال کرد، آنچنان که سرمقاله اخیر نیویورک‌تایمز با عنوان "شوگ تراپی برای لهستان" ادعا می‌کند، برای آنچه که در نهایت بدست خواهد آمد نباید از مشکلات هراسید.

مقدم‌ترین امر، تکمیل راه انتقال به سرمایه‌داری است. این ایده‌ها هم در شرق و هم در غرب طرح می‌گردد. در پاییز گذشته من در بوداپست در زمینه‌های فوق سخنرانی داشتم... یک روزنامه‌نگار مجاری ناراحت از آن که من از ایده‌های "فردریش هایک" به عنوان راهنمای رفهم‌های ضرور در این کشور سخن نگفتم، مرا سؤال پیچ کرد. آیا او کارترین مدل اقتصادی و سیاسی را ارائه نداده‌است؟ پاسخ من، که ما در غرب هیچ‌گاه چنین ریسکی نخواهیم کرد سؤال‌کننده را برافروخته کرد.

سرمایه‌داری نیز آن را تجربه کرده بودند. همانگونه که شرکت‌های عظیم صنعتی مدرن (جنرال موتورز، جنرال الکتریک، اکسان در ایالات متحده، شل و بریتیش پترولیوم در انگلیس) دستگاه بوروکراتیک گسترده‌ای را رشد می‌دهند، به همان ترتیب و در ابعادی وسیع‌تر تولید سوسیالیستی چنین بورکراسی را پدید می‌آورد. در مقیاسی وسیع‌تر، به این دلیل که در این سیستم موسسه تولیدی در ابعاد گوناگون تحت کنترل و نظارت یک وزارتخانه قرار دارد. نتیجه، شکل‌گیری یک ساختار سازماندهی در ابعادی فول‌آساست. بنابراین برخی آمارها تعداد افرادی که در بورکراسی شوروی شافلند ۳۰ میلیون نفر می‌باشند.

بورکراسی عظیم در همه سیستم‌ها و همه فرهنگ‌ها کارا کتر واحد و خاص خود را داراست. کمولت سن اولین مشخصه آن است. ما همه می‌پذیریم که نیرو و ابتکار هر فرد با گذشت زمان کاهش می‌یابد. همین امر در مورد ساخت بوروکراتیک یک موسسه صادق است. با گذشت سالها وزارتخانه‌ها و موسسات سوسیالیستی بالغ گردیده و به پیری و ناتوانی گذر کردند.

مشخصه دیگر بوروکراسی تمایل به افزایش تعداد کارکنان است. هیچ چیزی قادر نیست در حد تعداد کارکنان تابع یک موسسه پرستیژ و اهمیت آن را منعکس نماید هیچ چیز بیش از کارکنان تابعی که ذهن و عمل خود را ضایع می‌کنند بوروکراسی را تسهیل نمی‌کند.

ولی پراهمیت‌تر از همه آنکه بوروکراسی در محدوده "حقایق خود" محدود می‌ماند. ما این امر را در ایالات متحده به‌طور جاری و با روشنی مشاهده می‌کنیم. موسسات عظیم نظامی همراه با پارلمان دولتی و آژانس‌های اطلاعاتی می‌کوشند تا احساس نیاز و ضرورت را با آنچه که طی سال‌ها حاکم بوده و در خدمت افزایش بودجه قرارداد شده حفظ نمایند. برخی آشکارا با تاسف از تغییرات اخیر می‌گویند که ممکن است به کاهش بودجه و گسترش افکار دردآلود منجر شود یاد می‌کنند. آقای "الانسی‌ایگلبرگر" معاون وزارت کشور که شاید بتوان وی را رهبر مدافعین "حقایق بوروکراتیک"

نامید، اخیرا با تاسف از پایان یافتن دوران جنگ سرد سخن گفت. دورانی که بزعم وی "ثباتی برجسته در روابط بین‌المللی" بوجود آورده بود.

اما در این مورد نیز تمکین به "حقایق بوروکراتیک" در کشورهای شرقی و سیعتر از غرب بوده است. در فرانسه "افکار تشنج‌زا" و تبعات آن هلیترزم حسرت بر خیزها، نمی‌توانست سرکوب شود. حقانیت ایالات متحده در صرف بودجه عظیم نظامی امروز به تندی مورد سوال قرار می‌گیرد. حتی سخنان رسمی در مورد کاهش بودجه طرح گردید که متاسفانه این کاهش تنها در حدی محدود گردید که نازل‌تر از میزان برنامه‌ریزی شده پیشین در رابطه با افزایش بودجه بود.

خلاصه کنم. کاپیتالیسم در شکل ابتدایی و پیشین خود نمی‌توانست به موجودیت خود ادامه دهد؛ ولی در اثر فشار قادر به تطابق خود با شرایط خود سوسیالیسم در شکل ابتدایی خویش و در انجام اولین وظایف خود موفق بود ولی از تطابق با شرایط قاصر ماند و ساختار سیاسی سرکوبگری را شکل داد. حال پس از این پوست اندازی جدید چگونه خود را تطابق خواهد داد؟

دو چیز روشن است. اولاً کسانیکه، متاسفانه شمار آنان نیز اندک نیست و با چرب‌زبانی و بی‌قیدی از بازگشت به بازار آزاد مدل "اسمیت" سخن می‌گویند از بی‌فکری و کودستی رنج می‌برند. ما امروز در غرب چنین مدلی را نداریم، آن را تحمل نکرده‌ایم و نمی‌توانست به حیات خود ادامه دهد. مدل ما یک مدل زندگی جاافتاده و مبتنی بر حمایت دولت است. برای کشورهای اروپای شرقی کاپیتالیسم خالص و خشن همانگونه تاخوش آیند است که برای ما.

به همان گونه می‌بایست از ایده‌هایی که طرح می‌کنند از درون یک دوره کوتاه شوک و سختی، بعبود سریع اقتصادی پدید خواهد آمد احتراز نمود. در چنین نظراتی، تحمل دشواری به خودی خود شفا بخش است. از درون هر رنجی خوشبختی پدید می‌آید. عناصر مذهبی در این تفکرات حضور یافته‌اند: ریاضت راه رستگاری است.

کسانی که مستقیماً با موضوع مواجه‌اند بسادگی کسانیکه از فاصله دور نظاره‌گرند و یا در فراه بسر می‌برند، چنین ایده‌هایی را

نخواهند پذیرفت. نتایج سیاسی آن نیز جاذب نخواهد بود. امروز لحظه‌ایست که می‌بایست به آزادی در اروپای شرقی خوش آمد گفت. تراژیک خواهد بود، هرگاه آزادی سیاسی با فقر فیر قابل قبول اقتصادی همراه و مشخص گردد.

من تصور می‌کنم، کشورهای اروپای شرقی می‌بایست کالاها و خدماتی که کمتر اهمیت حیاتی دارند را کاملاً تابع بازار سازند. من در جهت تسهیل این روند، وام‌گیری از بانک‌های دولتی و هر اقدام ضروری برای توان‌کردن بانکها را در این رابطه توصیه می‌کنم، نباید هیچگونه درنگی در برقراری روابط کارگری-کارفرمایی نمود و همچون شوروی در این امر تردید داشت. این روابط هر چند با کاپیتالیسم مشخص گردیده، اما مناسباتی است که میلیون‌ها انسان در آن بسر برده و از آن بهره برده‌اند.

من در مورد تابع بازار نمودن مواد اصلی غذایی، اجاره‌خانه و خدمات درمانی، بسیار محتاطم. این موارد می‌تواند بشدت بر دشواری‌ها بیافزاید. و در اینجا نیز نباید فراموش کرد که در این زمینه‌ها نیز کشورهای کاپیتالیستی (آنچنان که امروز نامیده می‌شوند) چنین اقدامی را نخواهند پذیرفت. تمامی کشورهای بزرگ صنعتی امروز سوبسید عظیمی به تولیدات کشاورزی خود تخصیص داده‌اند. تمامی کشورهای صنعتی گام‌های معینی در جهت پایین آوردن هزینه مسکن برداشته‌اند. هر چند سرمایه‌داری مسکن مناسب با قیمت مناسب ایجاد نکرده است. خدمات درمانی در کشورهای سرمایه‌داری قابل قبول است که آن هم در عمل سوسیالیزه گردیده است.

موسسات تولیدی عظیم می‌بایست از نظارت وزارتخانه‌ها آزادگردند. این موسسات در پاسخگویی به نیازهای بازار باید مسئول عملکردهای خود بوده و کارگران و مدیران آن نیز بایستی از پاداش کارکرد صحیح خود بهره‌مند گردند. این بدان منهوم است که آنان می‌بایست در قیمت‌گذاری کالاها خود آزاد باشند و بتوانند آزادانه بار دیگر موسساتی که آنان نیز تابع بازارند وارد معامله شوند. در راه نوآوری و گسترش می‌بایست وام در اختیار این موسسات قرار گیرد. امر دشوار آنست که می‌بایست تاوان اشتباه محاسبه و خطا را مدیران

خطاکار بپردازند.

مهم نیست که در نهایت مالک کیست. در جهان سرمایه‌داری معمولاً مالکیت با سهام‌دارانی است که مدیریت آنان را نمی‌شناسد. اگر مالک دولت باشد نیز تفاوت مهمی پدید نخواهد آمد. همانگونه که در برخی موارد در کشورهای سرمایه‌داری نیز چنین است. آنچه مهم است آنست که موسسه تولیدکننده همانندیک فرد بتواند پاداش موفقیت‌های خود را دریافت نموده و تاوان خطاهای خود را بپردازد.

سخنان زیادی در مورد قابل تبدیل شدن ارز این کشورها گفته می‌شود. این نیز انعکاسی از "ایدئولوژی ساده شده" است. آنچه دارای اهمیتی بیش از امر فوق است، به حرکت آوردن ارزهای ذخیره شده در داخل کشور است. سوسیالیسم در گذشته به‌طور دائم از توزیع پول، مازاد بر کالای تولیدشده رنج برده است.

این مبالغ هنگام آزاد شدن بازار، تورم را موجب خواهند گردید، همانگونه که امروز در لهستان شاهد آنیم. میتوان از طریق امکان پذیر کردن تبدیل ارز با تبدیل آن به اوراق سودآور درازمدت، پول افرادی را که بیش از حد معینی است از بازار خارج نمود. به نظر می‌رسد این روش در دیگر کشورهای سوسیالیستی منجمله شوروی نیز عملی باشد.

من این توصیه‌ها را همراه با احتیاط طرح می‌کنم. کشورهای سوسیالیستی امروز در مورد مسائل عظیم تبدیل ارز با توصیه‌های متعددی از طرف فریبا مواجه‌اند که قادر نخواهند بود آنها را به‌کار گیرند و یا حتی در مورد آنان اندیشه کنند. من اخیراً توصیه یک هیات آمریکایی را مشاهده کردم. این هیات به شوروی توصیه می‌نمود که استانداردهای طلا را، در حمایت از روبل کاملاً قابل تبدیل، بکار گیرد. این امر قطعاً از طرف آنان که می‌توانستند به سرعت تمامی طلا را در اختیار خود گیرند مورد استقبال قرار می‌گرفت. این نمونه روشن توصیه‌هایی است که به کشورهای که زمانی آن سوی پرده آهنین نامیده می‌شدند می‌شود.

در یک زمینه هیچ درنگی جایز نیست کشورهای غربی و ژاپن می‌بایست به سرعت و با سخاوتمندی به یاری کشورهایایی که در راه لیبرالیزه شدن گام برمی‌دارند بشتابند. این امر ضرورت لحظه

است. تاکید می‌کنم که آزادی نباید با هزینه اقتصادی سنگینی توأم گردد. همکاری من جفری سناکس که من با وی در زمینه "شوک تراپی" اختلاف دارم، ملاحظانه توصیه می‌کند، پرداخت قروض این کشورها می‌بایست معطل گردد.

امروز زمان ارائه برنامه‌های ریاضت‌کشی از طرف صندوق بین‌المللی پول نیست و ام و کمک‌های پرداختی نباید به کالاهای سرمایه‌ای محدود گردد و می‌بایست سخاوتمندانه به هرصه کالاهای غذایی و مصرفی گسترش یابد. هرصه‌هایی که در گذشته، سوسیالیسم بزرگترین کمبودها را داشته و طبعتاً امروز بیشترین نیاز را بدانها دارد.

در غرب منابع کافی در این راه وجود دارد. یکی از نتایج تحولات ماه‌های اخیر که در غرب به روشی قابل مشاهده است و حتی با حرارت‌ترین مدافعین "حقایق بوروکراتیک" نیز نمی‌توانند آن را نادیده انگارند، کاهش تمهیدنظامی و نتایج آن در بودجه است. ابتدایی‌ترین گامی که می‌بایست برداشته شود تخصیص بخشی از منابع آزادشده برای تسهیل این انتقال است. اقتصادی عظیم‌تر، آزادی سیاسی و امنیت نظامی.

اروپای شرقی و شوروی مهمترین لحظات تاریخ خود را تجربه می‌کند. این لحظات از آن‌ها نیز هست.

بار دیگر به "ایدئولوژی ساده شده" بازمی‌گردم. هیچ چیز برای غرب ویران‌کننده‌تر از بازگشت به نظم اقتصادی دوران اولیه کاپیتالیسم نیست. نظمی که هنوز توسط تئولوگ‌های وقف شده آن، مورد دفاع قرار می‌گیرد. سیستم تنها به این دلیل باقی ماند که در جوار لیبرالیسم سیاسی ظرفیت تطابق با شرایط را دارد.

سوسیالیسم به این دلیل با انقلاب مواجه گردید که از تطابق با شرایط بازماند. امروز تطابق و نه سقوط به کاپیتالیسم ابتدایی ضروری است. این راهی است که تا به امروز پیموده نشده است. نمی‌توان با مدافعان قانون‌های خشک به بحث در این رابطه پرداخت. این راه نیازمند تعقل است که همواره همچون همه احصار با مقاومت مواجه گردیده است. هیچ آلترناتیو دیگری وجود ندارد.

یک کنفرانس شش جانبه در مورد وحدت آلمان تصمیم خواهد گرفت

توانست موافقت دولت هلموت کول با تقاضای کمک فوری ۱۵ میلیارد مارکی به آلمان شرقی را جلب کند. در آلمان غربی و شرقی، برخی ناظران معتقدند که دولت کول می خواهد با ادامه تشویق مهاجرت شهروندان آلمان شرقی به غرب از طریق اختصاص مزایای مختلف به مهاجرین، تنگنایی را که برلین شرقی بر اثر این موج مهاجرت بدان دچار آمده است، شدت بخشد. هدف از این سیاست، وادار کردن آلمان شرقی به "تسلیم بلاقید و شرط اقتصادی" به غرب است. برخی سیاستمداران آلمان غربی، مانند لوتار شیت، نخست وزیر ایالت بادن وورتمبرگ، علنا این اصطلاح را به کار برده اند. همچنین از سوی تعدادی از مقامات دولت کول، سخن از ضرورت "اقتصاد ضد سوسیالیستی" در آلمان شرقی به میان آمده است.

نخست وزیر لهستان طی سفری به لندن خواهان شرکت در کنفرانسی که درباره وحدت آلمان تصمیم خواهد گرفت، گردید. تادیوش مازویتسکی رئیس دولت لهستان در این مورد گفت کشورش باید در هر مجمعی که پیرامون روابط آلمان و همسایگانش تصمیم گیری کند، شرکت داشته باشد. دولت آلمان غربی این خواست لهستان را رد کرد. موضع لهستان بر این واقعیت مبتنی است که بن هنوز عدم طرح دعاوی ارضی علیه لهستان پس از وحدت آلمان را تضمین نکرده است. برخی محافظ راستگرا در آلمان غربی، علنا خواستار بازپس گیری مناطقی هستند که پس از شکست آلمان هیتلری، به لهستان ضمیمه گردید. در هفته گذشته، هانس مودرو نخست وزیر آلمان شرقی از بن دیدار کرد. وی که در این سفر از سوی نمایندگان همه احزاب و گروه های سیاسی همراهی می شد،

شد و سپس، در مرحله معینی از مذاکرات، این چهار کشور نیز به گفتگوها خواهند پیوست. این مقطع، زمانی خواهد بود که مسئله عضویت آلمان واحد در پیمانهای نظامی و رابطه آلمان با همسایگانش مطرح شود. در اتاوا پیرامون نوع رابطه آلمان آینده با پیمان های موجود توافق حاصل نشد. اتحاد شوروی و آلمان شرقی، بهترین راه حل را بی طرفی آلمان واحد می دانند، اما کشورهای ناتو بر ادامه عضویت آلمان در این پیمان پافشاری می کنند. گنشر وزیر خارجه آلمان غربی اظهار امیدواری کرد که مذاکرات شش جانبه در طول سال ۱۹۹۰ به نتیجه قابل ارائه به کنفرانس سران کشورهای اروپا و آمریکای شمالی در پاییز ۱۹۹۰ باشد. این کنفرانس که به "کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا" معروف است، برای نخستین بار در سال ۱۹۷۵ در هلسینکی پایتخت فنلاند تشکیل شد.

وزرای خارجه آلمان غربی و شرقی، شوروی، آمریکا، فرانسه و انگلیس که برای شرکت در نخستین گردهمایی وزرای خارجه کشورهای عضو ناتو و پیمان ورشو در اتاوا پایتخت کانادا گرد آمده بودند، توافق کردند که یک کنفرانس با شرکت نمایندگان این شش کشور در آینده نزدیک در مورد وحدت آلمان تصمیم گیری کند. این فرمول به "راه حل ۴ به اضافه ۴" معروف شد، که منظور از آن، مذاکرات میان دو دولت آلمان و چهار کشور پیروز در جنگ جهانی دوم است. این چهار کشور، هنوز به لحاظ حقوق بین المللی مسئولیت اداره کل آلمان را بر عهده دارند. به موجب توافق اتاوا، بلافاصله پس از انتخابات پارلمانی ۱۸ مارس در آلمان شرقی، کارشناسان آلمان غربی و آلمان شرقی گفتوهای خود را برای تعیین چگونگی روند وحدت آغاز خواهند کرد. نتایج این گفتگوها به طور مرتب با مواضع چهار کشور دیگر هماهنگ خواهد

جرا باید به تکرار دم؟ بقیه از صفحه ۹

این رهبری، و آن گروه کوچکی از سازمان که در عمل از شکل گیری اتحادیه جدید سود می برد نگران و هراسانند. این عمل، در همین حال حاوی این خطر است که بادهای بدگمانی و بی اعتمادی در جنبش چپ دموکراتیک از مهار کنترل خارج شود و نخستین جوانه های اتحادیه های گسترده را پزمرده کند.

بی تردید، دادن "فراخوان" مشترک با رهبران حزب توده ایران، حق معتقدین آن است. اما، این حق آنها نیست که خودسرانه، به نام دیگران اراده خود را بر کرسی بنشانند. پس، وقتی که خودسری چند رفیق در برابر اکثریت اعضای ارگان نشان این اندازه هنان گسیخته باشد، دیگر مسلم است که این خودرایی و زورگویی در برابر توده تشکیلاتی که همچنان فاقد اهرم کنترل دموکراتیک "نخبگان" هستند، به کجای فرش اهلی سر می ساید. آری گذشته، گذشته است و در حال و آینده جریان دارد. همان داستان قدیمی تصمیم گیری خودسرانه ۳ - ۲ نفر برای اعطای سازمان پرسنل نظامی مابه رهبری وقت حزب توده ایران، همان داستان انحلال عملی هیئت سیاسی

بقیه در صفحه ۱۱

هم صریحا بر اجتناب از صدور هر نوع اعلامیه مشترک با رهبری حاکم بر حزب تاکید کردند. یعنی، فقط دو نفر از هیئت اجراییه هفت نفره، در مورد موضوع صدور اعلامیه مشترک، نظر مخالف بیان نکردند. اما می بینیم که درست، اراده همین اقلیت محض است که بر صفحات "کار" نقش می بندد! مسلما کاملا امکان پذیر بود که همه اعضای هیئت اجرایی پیش از امضای این "فراخوان" در جریان امر قرار بگیرند و نظر خودشان را بدهند. بی هیچ تردید، برای تنظیم کننده های این "فراخوان" کاملا محرز بوده است که در صورت طرح موضوع، با مخالفت روبرو خواهند شد و به همین دلیل نیز، با بی پرنسبیبی محض از حربه کتمان تعدی سود جستند.

من، در اینجا دیگر وارد این موضوع نمی شوم که هدف از این "فراخوان مشترک" چه بوده و آثار سو آن در درون سازمان، در درون حزب و در کل جنبش کدامست. تنها در یک کلام می گویم که از این عمل، فقط رهبران کهنه فکر و ضد دموکرات حزب توده ایران بر علیه نیروهای حقیقت جوی معترض حزب علیه

"فراخوان" حتی با معیارهای حاکم بر سازمان، فاقد هرگونه جنبه قانونی است. "هیئت اجراییه" در یک وضع اضطراری در آخرین نشست خود به غلطیابه درست تصمیم گرفت که صدور اعلامیه ها، اعلامیه ها، و اظهاریه های رسمی با امضای کمیته مرکزی بر عهده شورای سردبیری نشریه "کار" باشد. اما در همانحال، این تصمیم قبلی همچنان به قوت خود باقی بود که سند مشترک با دیگر احزاب و سازمان های سیاسی دارای امضا کمیته مرکزی، تنها با اطلاع هیئت اجرایی کمیته مرکزی سازمان امضا شود. اما از این "فراخوان" کذائی، حداقل چهار نفر از اعضای هیئت اجرایی یعنی اکثریت آن، پیش از چاپ در نشریه کار، مطلقا بی اطلاع بودند. بعلاوه، قابل ذکر است که در آخرین روز نشست هیئت اجراییه که با حضور پنج عضو صورت گرفت، رفیق فرخ نگهدار، پاسخ به نامه ار سالی رهبران حزب به رهبری سازمان مبتنی بر نشست مشترک را در دستور جلسه گذاشت و خواهان پاسخ مثبت هیئت اجراییه به این دعوت شد.

یک رفیق، صریحا لزوم چنین نشستی را رد کرد و دو رفیق دیگر

عمل را هبر روندها خواهد شد و ابتکار عمل را در دست خواهد گرفت.

اما سرنوشت دیگری که می تواند در صورت تعطیل و یا حتی تعویق زینبار کنگره در برابر سازمان رخ بنماید، اینست که ولو نه برای مدتی مدید ولی بهر حال باز هم یک مدت معین، میدان در دست گروه کوچکی از "نخبه" ها بماند که به دلیل اینکه هر روز هم محدوده اشان کوچکتر می شود و هر روز هم امکان کنترل ارگانیک این محدوده توسط دموکراتیسم تشکیلاتی ضعیف تر می گردد، بدتر از قبل، خود ببرد و خود بدوزد. این دیگر، تکرار فاجعه و لو در شکل مضحک آن خواهد بود. بگذارید به یک نمونه - که جدیدترین آن هم است - اشاره کنم تا اهمیت هشیاری و حضور در صحنه نیروی واقع بین و حقیقت جو و دموکرات در سازمان را با همه پوست و گوشت لمس کنیم و اهمیت سازمان یابی هر چه فعالانه تر و سریع تر روند کنگره را دریابیم. در آخرین شماره نشریه کار، "فراخوان" مشترکی با امضای "کمیته مرکزی سازمان" و "کمیته مرکزی حزب توده ایران" درج شده است. این

افغانستان؛ خونریزی قاکی؟

از هشت گروه شیعه مورد حمایت تهران، اینک تنها "حرکت اسلامی" به نبرد ادامه میدهد. در میان گروه‌های سنی نیز تفرقه جایگزین "جبهه واحد ضد روسی" شده است. در تیر ماه امسال، حدود چهل تن از افراد احمدشاه مسعود، یکی از فرماندهان مجاهدین، در یک عملیات کهن، به دام نیروهای گلبدین حکمت یار افتادند. افراد حکمت یار، اسرا را تا نقر آخر کشتند. در مقابل، مسعود نیز، چندی بعد ۳۵۲ نفر از عناصر "حزب اسلامی" حکمت یار را که مسئول کشتار تیرماه نیز در میان آنها بود، دستگیر کرد و چهارتن از فرماندهان آنان را به دار آویخت.

اندکی بعد، "دولت موقت پیشاور دچار انشعاب شد. حکمت یار، که تا آن هنگام وزیر خارجه این دولت بود، ائتلاف پیشاور را ترک نمود و اعلام کرد به تنهایی به جنگ ادامه خواهد داد. در اوایل بهمن ماه، چند هزار تن از طرفداران حکمت یار در پیشاور علیه "دولت موقت" دست به تظاهرات زدند. صدور اجازه برای این تظاهرات از سوی پاکستان، از نظر برخی از کارشناسان به عنوان نشانه‌ای بر این امر قلمداد شد که اسلام آباد کماکان از بنیادگرایان اسلامی جانبداری می‌کند.

ادامه مشی مصالحه ملی دولت نجیب‌الله به موازات تضعیف روحیه شورشیان و تشدید تفرقه در صفوف آنها، به مشی مصالحه ملی ادامه می‌دهد. قرار است حزب دیکراتیک خلق افغانستان نام خود را تغییر دهد. نجیب‌الله اعلام کرده است حزب حاضر به چشم‌پوشی از انحصار قدرت است، و این در حالی است که به گفته وی، حزب کماکان "بزرگترین سازمان سیاسی و اجتماعی در کشور" است. رئیس جمهور افغانستان بر این نظر است که مهم‌ترین درس وقایع اروپای شرقی برای افغانستان، این است که باید به پلورالیسم سیاسی مجال رشد داد.

ثبات دولت کابل، باعث تغییر سیاست برخی از دولت‌های اروپایی شده است. فرانسه می‌خواهد بزودی سفارت خود را در کابل بازگشایی کند. آلمان غربی، انگلستان و ایتالیا نیز متعاقب فرانسه در صدگام‌گذاری در این راه هستند. دور نیست که منطبق واقعیت سرانجام، گردن دولت آمریکار نیز خم کند.

کالم، به طور خصوصی با وبستر رئیس سیا ملاقات و گله کردند که چرا سیا سلاح‌های لازم را به "مجاهدین" نداده و بیش از حد به کانال‌های پاکستانی تحویل این سلاح‌ها اعتماد کرده است. اندکی بعد وبستر کارشناسان خود در امور افغانستان را فراخواند و قول داد که از آن پس، عملیات با موفقیت بیشتری دنبال خواهد شد. کاخ سفید و کنگره با هم به این نتیجه رسیدند که باید به "مجاهدین" یک امکان دیگر داد.

سه ماه پس از این تاریخ، طی ملاقات بوش و گارباچف در مالت، آمریکا به تدریج به این موضع تمایل نشان داد که از پافشاری بر سر استعفای نجیب‌الله قبل از هرگونه مذاکره، خودداری کند و در عوض، خواهان استعفای رئیس جمهور افغانستان در پایان یک مرحله گذار شود. طرح جدید، پیش‌بینی می‌کند که پس از آغاز مذاکرات شورشیان با دولت کابل، قطع متقابل تحویل اسلحه به طرفین از جانب آمریکا مورد بررسی قرار گیرد. این طرح، به "موازنه منفی" معروف شده است.

اما کارشناسان و مطبوعات غربی می‌پرسند: چه دلیلی وجود دارد که دولت کابل در حالیکه از هر زمان قوی‌تر است، استعفا کند؟

تضعیف روحیه شورشیان در صفوف نیروهای ضد دولتی، پس از نبرد جلال‌آباد روند تضعیف روحیه شدت گرفته است. بسیاری از آنان اطمینان به پیروزی آتی را از دست داده‌اند. شکست حمله اخیر به شهر خوست نیز این روند را شدت بخشیده است. به گفته مقامات دولتی کابل، ۷۵ درصد افراد ضدانقلاب پس از شکست جلال‌آباد دست از نبرد کشیده‌اند.

این بود که به محض پاک‌رفتن این دولت در خاک افغانستان، آن را به رسمیت بشناسد. بدین منظور، در تاریخ ۵ مارس ۱۹۸۹ اوکلی سنیر آمریکا در پاکستان و رئیس شعبه سیادر اسلام‌آباد، با تعدادی از افسران پاکستانی ملاقات کردند تا طرح چگونگی کمک به دولت مجاهدین برای استقرار در افغانستان را مورد بررسی قرار دهند. در این نشست، حتی یک افغانی هم حضور نداشت. جلسه، تصمیم گرفت که گروه‌های افراطی مسلح به جلال‌آباد حمله کنند و آن را ظرف دو روز به تصرف درآورند، دولت موقت در آنجا استقرار یابد و منتظر فروپاشی ارتش افغانستان شود.

شهر جلال‌آباد، هفت ماه زیر آتش شورشیان ضد دولتی بود. گزارش مطبوعات حاکی است که در جبهه جلال‌آباد ظرف دو ماه پنج هزار تن کشته شدند. در واشنگتن، ریچارد هاس مأمور شورای امنیت ملی برای افغانستان، گاه‌واضع جوی و گاه اشتباهات تاکتیکی را هلت شکست حملات معرفی می‌کرد. در کنگره، سناتور هامفری و سایرین، متوسل به هذر و بهانه معمول خود شدند: مجاهدین اسلحه کافی در اختیار ندارند.

یک امکان دیگر برای افراطیون مسلح، ادووند مک‌ویلیامز، کارشناس سفارت آمریکا در اسلام‌آباد در امور افغانستان، که ماه‌ها در اردوهای آوارگان افغانی و مقر گروه‌های افراطی ضد دولتی به سر برده بود، در حالی که هنوز قیام نبرد جلال‌آباد را از تن نزوده بود، گزارش خود را به سنیر ارائه کرد. ویلیامز به این نتیجه رسیده بود که پیروزی نظامی "مجاهدین" محتمل نیست. او معتقد به سازشی میان جناح‌های مختلف بود، سازشی که شاید بعداً به نفع آنها تمام شود. اما به نظر ویلیامز، این توافق در وهله اول نمی‌توانست دولت موقت "مجاهدین" را نیز در بر بگیرد. اوکلی، سنیر آمریکا، به نظر ویلیامز توجهی نکرد. ویلیامز از سمت خود برکنار شد.

در اواخر تابستان ۱۹۸۹، طرفداران باندهای افراطی در کنگره آمریکا هلت تازه‌ای برای شکست کشف کردند: سیا، در تاریخ سوم اوت، این اعضای کنگره، و در اس‌ان‌ها همفری و مک

بقیه از صفحه آخر طی می‌شود. امروز، دولت افغانستان با ثبات‌تر و مستحکم‌تر از هر زمان شده است. اما سیاست‌گزاران آمریکایی از آنچه در یک سال گذشته روی داد، درس نگرفته‌اند، مطبوعات، استراتژی واشنگتن را چنین ترسیم می‌کنند: "مجاهدین" باید هم‌زمان با ادامه نبرد، یک "شورا"ی جدید تشکیل دهند. این شورا باید دولت موقتی را که نماینده همه گروه‌ها باشد، انتخاب کند. بعلاوه، شاید یک سال بعد، این دولت باید مذاکرات برای تحویل قدرت را انجام دهد. البته شرط این مذاکرات، این است که نجیب‌الله و وزرای او، آماده استعفا باشند. برای ایجاد این آمادگی، باید نیروهای ضد دولتی در این فاصله، حملات خود را شدت و استراتژی جنگی خود را بهبود بخشند. به عبارت دیگر، واشنگتن هلیرفم همه‌ادامه‌های صلح طلبانه که در سفر بیکر به مسکو نیز تکرار شده، تدارک یک دور دیگر خونریزی را می‌بیند.

یک گروه کوچک از سیاستمداران تندرو، با حمایت محافظه‌کاران پرنفوذ در کنگره، هنوز سیاست آمریکا در قبال افغانستان را تعیین می‌کند. این گروه از افرادی تشکیل شده است که اعتقاد راسخی به توانایی نیروهای ضد دولتی افغانستان دارند و با مصلحت‌راهنوز در ادامه ابراز اعتماد آنان می‌بیند. رابرت اوکلی، سنیر آمریکا در پاکستان، ریچارد هاس، مسئول امور افغانستان در شورای امنیت ملی، دو سناتور به نام‌های هامفری و مک‌کالم و نیز ویلسون نماینده مجلس، که از سال‌ها پیش، مهم‌ترین مدافعان مجاهدین به شمار می‌آیند، و بالاخره در این جمع، نباید گروهی از مقامات سیا را فراموش کرد که پرخرج‌ترین عملیات این سازمان را اداره کرده‌اند و اکنون می‌خواهند آن را به "موفقیت" برسانند.

نبرد جلال‌آباد اما همه این هشدارها آمریکایی‌ها را وادار نکرد که در ارزیابی خود تجدیدنظر کنند. ظاهراً همه چیز طبق برنامه پیش می‌رفت: "شورا"ی مجاهدین دولت موقت را انتخاب کرده بود. نقشه وزارت خارجه ایالات متحده

افغانستان؛ خونریزی قاقی؟

یک سال از آغاز خروج نیروهای شوروی گذشت

مفته گذشته، یک سال از آغاز خروج نیروهای شوروی مستقر در افغانستان گذشت. در این مفته، گزارش‌های رسیده از افغانستان حاکی از ادامه جنگ و خونریزی بود. به گفته یک سخنگوی دولت در کابل، طی نبردهای نیروهای دولتی با شورشیان، حداقل ۱۷ تن کشته و ۳۷ نفر مجروح شدند. در روز سه‌شنبه ۲۴ بهمن، چهار موشک توسط گروه‌های افراطی مسلح به مناطق مسکونی کابل اصابت کرد. همچنین شهرهای جلال‌آباد و خوست مورد حمله موشکی آنان قرار گرفت. در این حملات، شماری افراد غیرنظامی کشته شدند.

با اینکه جیمز بیکر وزیر خارجه آمریکا طی سفر اوایل فوریه خود به مسکو با مقامات شوروی در مورد اوضاع افغانستان یک سال پس از آغاز خروج نیروهای شوروی به گفتگو نشست، اخبار و مقالات منتشره در مطبوعات قرب حاکمی است که ایالات متحده هنوز بدنبال "راه حل نظامی" برای مسئله افغانستان است.

درست یک سال پیش در چنین روزهایی، مشاوران جرج بوش که تازه به ریاست جمهوری انتخاب شده بود، در "شورای امنیت ملی" آمریکا گرد هم آمدند تا استراتژی واشنگتن در شرایط جدید را تدوین کنند. در آن زمان، دستیاران بوش نسبت به امکان پیروزی نظامی "مجاهدین" بسیار خوش‌بینانه تفاوت می‌کردند. برای نخستین بار پس از

نکاتی از طرح برنامه جدید

حزب کمونیست اتحاد شوروی

ممانگونه که در شماره گذشته گزارش دادیم، پلنوم کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی که اوایل فوریه تشکیل شد، طرح برنامه جدید این حزب را به منظور ارائه به کنگره تصویب کرد. نظر به اهمیت برخی از بخش‌های این طرح، ترجمه این بخش‌ها را در این شماره نقل می‌کنیم:

در باره نقش حزب

"ابعاد و کیفیت جدید وظایف توین، به این ضرورت مبرم انجامیده است که حزب، موقعیت خود را در جامعه به گونه‌ای رادیکال تغییر داده، از دعوای خطانابذیری و از انحصار سیاسی خود چشم‌پوشی کند... ح. ک. ا. ش. به سیاست و کار خود چنان ادامه خواهد داد که موقعیت خود به عنوان حزب حاکم را در چارچوب یک روند دمکراتیک

روند دمکراتیزه کردن جامعه "سیاست حزب، بر شناسایی اراده مستقل مردم به مثابه تنها منشأ قدرت مبتنی است. دولت مبتنی بر قانون و متعلق به مردم، نه جایی برای دیکتاتوری یک طبقه می‌گذارد و نه با قدرت بقیه در صفحه

برای اشتراک‌نشریات "کار" و "اکثریت" در خارج از کشور فرم زیر را پر کرده و همراه با معادل بهای اشتراک، تمبرستی و یارسید بانکی پرداخت بهای اشتراک به آدرس نشریه ارسال نمایید:

بهای اشتراک	☐ شش ماهه	اروپا	دیگر نقاط
نشریه "کار"	☐ یک ساله	۱۱ مارک	۱۳ مارک
		۲۱	۲۴

بهای اشتراک	☐ سه ماهه	اروپا	دیگر نقاط
نشریه "اکثریت"	☐ شش ماهه	۲۷ مارک	۳۰ مارک
	☐ یک ساله	۱۰۲	۱۱۵

آدرس کامل (لطفاً خوانا بنویسید)

AKSARIYAT
NO. 294

MONDAY, 19. Feb. 90

حساب بانکی
AUSTRIA - WIEN
BAWAG
IBANK FÜR ARBEIT UND WIRTSCHAFT
NR. 02910701.650
DR. GERTRAUD ARTNER

آدرس:
Address: RUZBEH
POSTFACH 1810
5100 AACHEN
W. GERMANY

با جمع آوری کمک مالی
فدائیان خلق را در انجام
وظایف انقلابی
یاری دهید

اما تاریخ، بطلان تصورات و ارزیابی‌های سرویس‌های مخفی آمریکا در مورد ضعف و بی‌ثباتی دولت کابل را ثابت کرد - آن هم درست در زمانی که در بسیاری از کشورها، روندی در جهت مخالف بقیه در صحنه ۱۵